

Studieplan for Bachelorstudium i barnehagelærerutdanning, heltid (2018–2021)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 180

Studiets varighet: 3 år

Undervisningsspråk: Norsk

Studiested: Halden

Innholdsfortegnelse

- Informasjon om studiet
- Hva lærer du?
- Opptak
- Oppbygging og gjennomføring
- Studieopphold i utlandet
- Jobb og videre studier
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Informasjon om studiet

Barnehagelærerutdanningen er en profesjonsrettet, praksisnær og forskningsbasert utdanning som forholder seg til nasjonal forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanning av 4. juni 2012, lov om barnehager av 17. juni 2005 nr. 64 og gjeldende forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Barnehagelærerutdanningen ved Høgskolen i Østfold søker å utdanne barnehagelærere som er orientert mot barna og barnehagen så vel som samfunnet og kulturen som barnehagen er en del av. Handlingskompetanse, profesjonelt ansvar og kritisk refleksjon er sentrale elementer i studiet.

Pedagogikk er et sentralt og sammenbindende fag som inngår i alle emner, og har et særlig ansvar for progresjon, profesjonsinnretning og praksistilknytning i utdanningen.

Praksiser er integrert del i alle emner i studieprogrammet og omfatter til sammen 100 dager.

Barnehagelærerutdanningen ved Høgskolen i Østfold har stor grad av bredde, men gir også studentene anledning til å utvikle en faglig profil i studiet gjennom valgbare fordypningsemner i 3. studieår. Studiet er underlagt skikkethetsvurdering. Se nærmere under punkt om vurdering.

Krav om politiattest

Alle studenter skal levere politiattest (barneomsørgsattest) i forbindelse med opptak, som nevnt i forskrift om opptak til høyere utdanning kap. 6. Politiattesten skal ikke være eldre enn tre måneder, jf. politiregisterloven § 39 første ledd.

Tuberkulinkontroll

Personer som i løpet av de siste tre årene har oppholdt seg i minst tre måneder i land med høy forekomst av tuberkulose, har plikt til å gjennomgå tuberkuloseundersøkelse, jf. forskrift om tuberkulosekontroll kap 3.

Taushetserklæring

Studenten skal skrive under taushetsløfte første studieår før første praksisperiode, jf. lov for universiteter og høyskoler § 4-6.

Hva lærer du?

Grad/tittel ved bestått studium

Etter fullført og bestått studium oppnår studentene graden *Bachelor i barnehagelærerutdanning* og tittelen *barnehagelærer*.

Studiets læringsutbytte

De enkelte emnebeskrivelsene konkretiserer hvilket læringsutbytte studentene skal ha oppnådd etter gjennomført emne.

Etter fullført barnehagelærerutdanning kan kandidaten dokumentere følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Kandidaten

- har kunnskap om barnehager i Norge, herunder barnehagens egenart, historie, samfunnsmandat, lovgrunnlag og styringsdokumenter.
- har bred kunnskap i pedagogikk og i barnehagens fagområder, om ledelse og tilrettelegging av pedagogisk arbeid og om barns lek og læringsprosesser.
- har bred kunnskap om hvordan barns danning foregår, om moderne barndom, barnekultur, barns ulike oppvekstvilkår, bakgrunn og utvikling i et samfunn preget av språklig, sosialt, religiøst, livssynsmessig og kulturelt mangfold.
- har bred kunnskap om barns språkutvikling, flerspråkighet, sosiale-, fysiske og skapende utvikling og gryende digitale-, lese-, skrive- og matematikkferdigheter.
- har bred kunnskap om barns rettigheter og om hva som kjennetegner et inkluderende, likestilt, helsefremmende og lærende barnehagemiljø.
- har kunnskap om barn i vanskelige livssituasjoner, herunder kunnskap om vold og seksuelle overgrep mot barn og hvordan sette i gang nødvendige tiltak etter gjeldende lovverk.
- kjenner til nasjonalt og internasjonalt forsknings- og utviklingsarbeid med relevans for barnehagelærerprofesjonen og kan oppdatere sin kunnskap innen fagområdet.

Ferdigheter

Kandidaten

- kan bruke sin faglighet og relevante resultater fra FoU til å lede og tilrettelegge for barns lek, undring, læring, og utvikling og til å begrunne sine valg.
- kan vurdere, stimulere og støtte ulike barns allsidige utvikling i samarbeid med hjemmet og andre relevante instanser.
- kan bruke sin faglighet til improvisasjon i lek, læring og formidling.
- kan vurdere, stimulere og støtte barns ulike evner, og ta hensyn til barns ulike bakgrunn og forutsetninger.
- kan fremme kreative prosesser og kultur- og naturopplevelser, med fokus på barns skapende aktivitet, helhetlig læring og opplevelse av mestring.
- kan anvende relevante faglige verktøy, strategier og uttrykksformer i egne læringsprosesser, i pedagogisk arbeid, i samhandling med hjemmet og relevante eksterne instanser.
- kan identifisere særskilte behov hos enkeltbarn, herunder identifisere tegn på vold eller seksuelle overgrep. På bakgrunn av faglige vurderinger kan kandidaten etablere samarbeid med aktuelle tverrfaglig og tverretatlig samarbeidspartnere til barnets beste.

- kan lede og veilede medarbeidere, reflektere kritisk over egen praksis og justere den under veiledning.
- kan finne, vurdere og henvis til informasjon og fagstoff og fremstille dette slik at det belyser en problemstilling.

Generell kompetanse

Kandidaten

- har innsikt i profesjonsetiske problemstillinger, særlig knyttet til ansvar, respekt og maktperspektiver.
- kan planlegge, lede, gjennomføre, dokumentere, og reflektere over pedagogisk arbeid knyttet til barnehagens innhold og oppgaver i tråd med etiske krav og retningslinjer, og med utgangspunkt i forsknings- og erfaringsbasert kunnskap.
- mestrer norsk språk, både bokmål og nynorsk, på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng.
- kan trekke globale, nasjonale, regionale, lokale og flerkulturelle perspektiver, preget av respekt og toleranse, inn i barnehagens arbeid.
- har endrings- og utviklingskompetanse, kan lede pedagogisk utviklingsarbeid og bidra til nytenkning og i innovasjonsprosesser for fremtidens barnehage.
- kan formidle sentralt fagstoff muntlig og skriftlig, kan delta i faglige diskusjoner innenfor utdanningens ulike fagområder og dele sine kunnskaper og erfaringer med andre

Opptak

Generell studiekompetanse eller realkompetanse.

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhold

Utdanningen gis som et studium i henhold til gjeldende forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanning av 4. juni 2012. Studiet omfatter en obligatorisk del på 150 studiepoeng og en valgbar del på 30 studiepoeng. Innenfor rammen på 150 studiepoeng er 20 studiepoeng brukt til å forsterke pedagogikk samt alle kunnskapsområdene i de to første årene med en like stor del. Dette er gjort i emnet *Barns utvikling, lek og læring 1*. Med unntak av forsterkning og fordypning er utdanningene i Norgesom gir barnehagelærerutdanning like i forhold til emner, omfang og nasjonale læringsutbyttebeskrivelser.

Obligatoriske emner:

Barns utvikling, lek og læring 1	(20 studiepoeng)
Kunst, kultur og kreativitet	(20 studiepoeng)
Samfunn, religion, livssyn og etikk	(20 studiepoeng)
Barns, utvikling, lek og læring 2	(20 studiepoeng)
Språk, tekst og matematikk	(20 studiepoeng)
Natur, helse og bevegelse	(20 studiepoeng)
Ledelse, samarbeid og utviklingsarbeid	(15 studiepoeng)
Bacheloroppgave	(15 studiepoeng)

+ valgbar fordypning (30 studiepoeng)

Kunnskapsområder som memner på 20 studiepoeng

Barns utvikling, lek og læring 1 (BULL1)

Overordnet tema for emnet er lek.

Kunnskapsområdet omfatter institusjonens egne valg av frie studiepoeng. Kunnskapsområdet er satt sammen av de fem kunnskapsområdene: Barns utvikling, lek og læring (regionrådet): Samfunn, religion, livssyn og etikk; Språk, tekst og matematikk; Natur, helse og bevegelse og Kunst, kultur og kreativitet. BULL1 skal gi en grunnleggende innføring i kunnskapsområdenes teoretiske og praktiske perspektiver. BULL1 skal gi grunnleggende forståelse og innsikt i fagområdenes plass i barnehagen og kunnskap om barnehagen, profesjonen, styringsdokumenter og barnehagens innhold, som omhandler leken og barndommens egenverdi, barns utvikling, lek og læring.

Kunnskapsområdet skal være en introduksjon til barnehagelærerstudiet og gi studenten en grunnleggende forståelse for barnehagen og profesjonen. Studenten skal i prosessen tilegne seg metodiske verktøy som kan utprøves og utforskes i dialog med praksisfeltet.

Barns utvikling, lek og læring 2 (BULL2)

Overordnet tema for emnet er profesjon.

Kunnskapsområdet omfatter barns utvikling, lek og læring i et samfunn preget av mangfold, endring og kompleksitet. Kunnskapsområdet skal gi forståelse og innsikt som barnehagelæreren må ha for å kunne legge til rette for og lede lek, læring og dannelsesprosesser. En slik kompetanse er viktig for å fremme barns helhetlige utvikling i et inkluderende fellesskap preget av omsorg, medvirkning, samarbeid og dialog med foresatte. Forståelsen av barns utvikling må sees i lys av historiske, nåtids- og framtidsperspektiver. Barn er selvstendige aktører med rett til å bli hørt, sett og inkludert i fellesskapet, og til å påvirke og medvirke i egen læring og utvikling. Leken understrekes som en grunnleggende livs- og læringsform med betydning både som egenverdi og som grunnlag for allsidig utvikling. Det legges vekt på miljøets betydning for lek, utvikling og læring der spørsmål som angår mangfold, etnisitet, urfolk, likeverd, inkludering, likestilling og variasjon inngår. Dette kunnskapsområdet vier stor plass til hvordan samhandling og relasjoner mellom mennesker danner grunnlag for lek og læring, og for utvikling av demokratisk tenking.

Praksis skal gi erfaringer med å bruke teori som grunnlag for kritisk refleksjon knyttet til individ, relasjoner og system, og erfaring med planlegging, vurdering og gjennomføring av lek og barns lærings- og utviklingsprosesser i møte med barn i ulike aldre og med ulike forutsetninger. Pedagogisk dokumentasjon diskuteres som en ressurs i planlegging, vurdering og nyskaping av arbeidet i barnehagen.

Kunnskapsbasen bygger i hovedsak på ulike temaer som lærerutdanningsfaget pedagogikk henter fra blant annet psykologi, sosiologi og sosialantropologi. Læreplanteori og didaktikk behandles i lys av barnehagens målsetting, innhold og arbeidsformer. Undervisningen skal tydeliggjøre en barnehagepedagogisk tilnærming og fagdidaktisk forskning knyttet til kunnskapsområdet, der praksis inngår som en integrert del.

Språk, tekst og matematikk

Overordnet tema for emnet er språk og symbol.

Kunnskapsområdet tematiserer barns språklige, begrepsmessige, matematiske og tekstkulturelle utvikling. Disse utviklingsområdene er viktige for barns lek og læring og er avgjørende for at barn kan utvikle relasjoner til andre mennesker og fungere sosialt i et flerspråklig og flerkulturelt samfunn. Innholdet i kunnskapsområdet dreier seg om barns språk og språkutvikling, barnelitteratur og mediekultur og barns matematiske meningsskaping, kreative undring og problemløsning. Kunnskapsområdet fokuserer på barnehagelærers rolle og ansvar for å gi barn varierte erfaringer med tilpassede språklige, litterære og matematiske aktiviteter. Kunnskapsområdet belyser temaer knyttet til overgangen barnehage/skole.

Kunnskapsområdet kombinerer teoretisk og praksisnær kunnskap om språk- og matematikkutvikling samt kartlegging og vurdering. Språklig og matematisk praksis er til stede i barns lek og utforskning. Kunnskapsområdet legger vekt på at barnehagelæreren forholder seg aktivt til lærings- og dannelsespotensialet i disse praksisene.

Kunnskapsbasen bygger i hovedsak på lærerutdanningsfagene norsk, matematikk og pedagogikk. Undervisningen skal tydeliggjøre en barnehagepedagogisk tilnærming og fagdidaktisk forskning knyttet til kunnskapsområdet, der praksis inngår som en integrert del.

Samfunn, religion, livssyn og etikk

Overordnet tema for emnet er barndom mer.

Kunnskapsområdet fokuserer på samfunnskunnskap og etikk, ulike religiøse og ikke-religiøse livssyn og kulturenes fortellinger og tradisjoner. Kunnskap om og holdninger til ulike religioner, livssyn og samfunn danner et viktig grunnlag for identitetsdanning og for å kunne forstå og møte mennesker fra ulike kulturer. Faget skal bidra til kjennskap om samenes historie som urfolk, og gi kjennskap til deler av samisk kultur og hverdagsliv.

Etisk og filosofisk grunnlagstenkning med innsikt i ulike menneskesyn og virkelighetsoppfatninger skal bidra til kritisk, etisk refleksjon knyttet til praksis, med særlig henblikk på personalets væremåte i møte med barn og foresatte.

Kunnskapsbasen bygger i hovedsak på lærerutdanningsfagene samfunnsfag, religion, livssyn, etikk, og pedagogikk. Undervisningen skal tydeliggjøre en barnehagepedagogisk tilnærming og fagdidaktisk forskning knyttet til kunnskapsområdet, der praksis inngår som en integrert del.

Kunst, kultur og kreativitet

Overordnet tema for emnet er danning.

Kunnskapsområdet legger vekt på estetiske opplevelser, erfaringer, refleksjon, kommunikasjon og uttrykk gjennom ulike sansemedier. Sentralt i kunnskapsområdet er å kvalifisere studenten til å arbeide med barns møte med et mangfold av kunst- og kulturuttrykk. En viktig side ved denne kompetansen er å bruke digitale medier på kreative og reflekterte måter. Utvikling av studentens estetiske oppmerksomhet, praktiske ferdigheter og skapende evner står sentralt samt evnetil å reflektere over innholdet i kunnskapsområdet i et kjønns- og likestillingsperspektiv. Kunnskapsområdet gir også innsikt i hvordan barnehagen kan formidle kulturelle tradisjoner, herunder urfolkstradisjoner, og estetiske opplevelser, åpne for nyskaping og inspirere barn i deres lek, læring og skapende virksomhet. Kjernen i kunnskapsområdet er grunnleggende for lek, omsorg, læring og danning.

Kunnskapsområdet skal gi studenten erfaring med kunstfaglige, kulturfaglige og estetiske praksiser i barnehagen. Det legges vekt på innsikt i kunnskapsområdets muligheter og egenverdi, og som medierende redskap i andre kunnskapsområder. Kunnskapsområdet skal gjøre studenten i stand til å samarbeide med ulike aktører innen kunst- og kulturfeltet.

Kunnskapsbasen bygger i hovedsak på lærerutdanningsfagene musikk, drama, forming og pedagogikk. Undervisningen skal tydeliggjøre en barnehagepedagogisk tilnærming og fagdidaktisk forskning knyttet til kunnskapsområdet, der praksis inngår som en integrert del.

Natur, helse og bevegelse

Overordnet tema for emnet er læring.

Kunnskapsområdet omfatter helse i vid forstand, rørsle og samspel med naturen. Barn er kroppslege i sin væremåte, og det er mellom anna gjennom kropp og rørsle barn blir kjent med seg sjølve og verda rundt seg. Sosiale relasjonar mellom barn og mellom barn og vaksne i barnehagen heng mellom anna saman med felles kroppslege og rørslemessige erfaringar og opplevingar i naturen. Det er nær samanheng mellom forholdet barnet har til kroppen, sjølvoppfatninga og den emosjonelle utviklinga.

Kunnskapsområdet skal gi studentane grunnlag for å ivareta barns helse og behov for rørsle, mat og omsorg. Vidare skal studentane lære korleis barn gjennom undring, utforsking og utfordrande lek i ulike miljø, kan ta vare på seg sjølve, kvarandre og naturen, slik at dei får eit grunnlag for å bidra til berekraftig utvikling. Sentralt i dette arbeidet er friluftsliv, naturoppleving og rørsleglede, mellom anna kjennskap til samisk årstidskalender og de åtte årstidane. Ein viktig del av profesjonskompetansen er å kunne observere, analysere og forstå utviklinga og kroppslege leikekulturar hos barn og bruke dette til å inspirere og motivere barn til å vere fysisk aktive i ulike miljø. Profesjonskompetansen inneber også å ivareta og fremme barns helse i vid forstand, og å kunne leggje til rette for eit variert og sunt kosthald i barnehagen. Undervisninga i kunnskapsområdet er i stor grad praktisk retta der studentane er aktive og undersøkjande. Kunnskapsområdet tematiserer kunnskap om barns kroppsleghet og opplevingar av fysiske fenomen og organismar i naturen som sentrale element i barn sine danningssprossar i barnehagen.

Kunnskapsbasen byggjer i hovudsak på lærerutdanningsfaga naturfag, fysisk fostring og pedagogikk. Undervisninga skal tydeleggjere ei barnehagepedagogisk tilnærming og fagdidaktisk forskning knytt til kunnskapsområdet, der praksis inngår som ein integrert del.

Kunnskapsområder som memner på 15 studiepoeng

Ledelse, samarbeid og utviklingsarbeid

Overordnet tema for emnet er pedagogisk dokumentasjon.

Kunnskapsområdet tematiserer pedagogisk ledelse i barnehagen, personalledelse og ledelse av endrings- og utviklingsprosesser i et mangfoldig barnehagemiljø samt samarbeid med foresatte og eksterne instanser. I kunnskapsområdet vektlegges forståelse av hvordan lederhandlinger kan bidra til å styrke barnehagen som lærings- og utviklingsarena og sikre et likeverdig og inkluderende fellesskap for barn, foresatte og personale. Veiledning og ledelse av barns og medarbeideres læringsprosesser har en sentral plass samt bruk av ulike metoder og verktøy som egner seg for å utforme strategier, igangsette og lede utviklingsarbeid. Innholdet bygger på den kompetansen studenten har opparbeidet seg gjennom arbeidet med de fem andre kunnskapsområdene.

Kunnskapsområdet belyser endring og utvikling som skjer organisatorisk og individuelt knyttet til pedagogisk arbeid i barnehagen. Refleksjon og evne til å se pedagogiske praksiser på nye måter og begrunne og videreformidle disse, er grunnleggende i dette kunnskapsområdet. Sentrale begreper i slik refleksjon vil være kultur, makt, urfolk, ledelse, medvirkning og demokrati. Praksiser er integrert del av arbeidet ved at studentene skal planlegge, gjennomføre og evaluere et konkret utviklingsarbeid i praksis. Erfaringene skal danne grunnlag for refleksjon knyttet til begreper ledelse, endring og utvikling.

Kunnskapsbasen bygger i hovedsak på lærerutdanningsfagene pedagogikk og samfunnsfag. Undervisningen skal tydeliggjøre en barnehagepedagogisk tilnærming og fagdidaktisk forskning knyttet til kunnskapsområdet, der praksis inngår som en integrert del.

Bacheloroppgave 15 studiepoeng

Bacheloroppgåva skal leggjast til det siste studieåret. Oppgåva skal vere profesjonsretta og byggje på kunnskap frå eitt eller fleire av kunnskapsområda og/eller fordjuinga. Arbeidet med bacheloroppgåva skal øve studenten i å planleggje og gjennomføre eit sjølvstendig arbeid i tråd med faglege og metodiske krav og forskingsetiske retningslinjer.

I samanheng med arbeidet med bacheloroppgåva skal institusjonen gje studentane ei innføring i ulike vitenskapsteoretiske perspektiv og relevante metodar/arbeidsmåtar innfor forskings- og utviklingsarbeid. Arbeidet med bacheloroppgåva skal vere rettleidd, og omfanget av rettleiinga skal gå fram av programplanen. Karakteren på bacheloroppgåva skal stå på vitnemålet til kandidaten.

Fordypningsemner på 30 studiepoeng

Institusjonen tilbyr følgende fordypningsvalg. Gjennomføring skjer på bakgrunn av at et tilstrekkelig antall studenter melder seg til emnene. Det legges til rette for fordypningsemner innen

- Kunst, kultur og kreativitet
- Mangfold og fellesskap
- Småbarnsstudier
- Natur, helse og bevegelse
- Formidling og pedagogisk ledelse

Studieprogresjon

Praksis må være bestått i 1. studieår for å påbegynne 2. studieår.

Praksis må være bestått i 2. studieår for å påbegynne 3. studieår.

For at studentene skal kunne begynne på bacheloroppgaven må studenten ha bestått all praksis og alle eksamener i 1. og 2. studieår.

Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer

Læringsarbeid og -aktiviteter

Studentene skal møte tilpassede og varierte arbeids-, lærings- og vurderingsformer, som sikrer at de får god trening både i selvstendig arbeid og i samarbeid med andre. Studentene arbeider både muntlig, skriftlig, praktisk, individuelt og i grupper, blant annet med digitale verktøy. I læringsaktivitetene integreres praktiske, didaktiske og teoretiske perspektiver på en måte som tydeliggjør helhet, sammenheng og relevans i utdanningen. Studentene arbeider også med akademisk skriving og andre profesjonsrelevante arbeidsformer slik de framkommer i de ulike elementbeskrivelsene. Høgskolen kan kreve at studenten har egen bærbar datamaskin.

Profesjonsteam er den faglige og sosiale grunnnetten i studiet og skal være en arena for samarbeid om oppgaver og studiearbeid i teoridelen av studiet. I tillegg utgjør profesjonsteamet som regel en praksisgruppe. Hensikten med denne organiseringen er at profesjonsteamet skal sikre læring gjennom samarbeid og kommunikasjon, og være en trening for framtidig samarbeid i personalteam i barnehagen.

Studentenes praksiserfaringer står sentralt i studiet og danner grunnlag for læreprosesser individuelt og i samarbeid med medstudenter. Innhold og arbeidsmetoder krever at studentene er aktive deltakere på all læringsarbeid og at de bidrar med refleksjoner og erfaringer i det læringsfellesskapet studentgruppen utgjør dvs. et sosiokulturelt læringsmiljø. Innhold og arbeidsmåter i studiet krever tilstedeværelse og deltakelse, derfor er det obligatorisk oppmøte på læringsarbeidet.

Studentene vil også samarbeide i basisgrupper/profesjonsteam og digitalt.

Arbeidsomfang/forventet studieinnsats for studenten er minimum 1500 timer pr. studieår. Dette inkluderer undervisning, selvstudier og samarbeid, praksis, eksamensforberedelser og vurdering.

Innholdet i studiet tar utgangspunkt i forskrift om barnehagelærerutdanning med gitte nasjonale læringsutbyttebeskrivelser. Undervisning og praksis vil ha fokus på barnehagelærernes arbeidsoppgaver i samarbeid med barn, kollegaer og foreldre og samarbeidspartner.

Læringsformene vil basere seg på variasjon i arbeidsmåter og med stor grad av medvirkning og deltakelse fra studentenes side. Arbeid med digitale kilder og bruk av digitale verktøy vil også bli vektlagt. Læringsarbeidet har bl.a. fokus på barnehagens styrende dokumenter, barnehagens samfunnsmandat, barns rett til medvirkning, relasjoner, kommunikasjon, pedagogisk dokumentasjon, fagområdene i barnehagen, barns utforskning, veiledning, refleksjon og barnehagen som lærende organisasjon.

Studentmedvirkning

Studentene organiseres i trinnteam. Hvert team skal velge representanter til studentråd og studieutvalg i tråd med retningslinjer. Studentrepresentantene skal delta på teammøter. Det anbefales at det etableres et fagutvalg for hvert emne.

Studentene har ansvar for egen læring, og medansvar for medstudenters læring. Gjennom planleggingsprosesser og beslutninger i studiet legges det til rette for utvikling av ansvar og selvstendighet. Studentene skal være aktive deltakere og reelle samarbeidspartnere. Studentene skal ha medinnflytelse på arbeidsformer og semesterplaner.

Arbeidskrav

Arbeidskrav defineres som obligatoriske oppgaver/arbeid som skal utføres innen gitte rammer til gitte tider. Arbeidskravene godkjennes av faglærer etter gitte retningslinjer. Obligatorisk tilstedeværelse er arbeidskrav for enkelte emner. Dersom arbeidskrav ikke er godkjent, mister studenten retten til å fremstille seg til eksamen.

Arbeidskrav framkommer i den enkelte elementbeskrivelsen.

Obligatorisk tilstedeværelse som arbeidskrav

I praksis er det krav om 100 % obligatorisk tilstedeværelse og i undervisning er det krav om minimum 80 % tilstedeværelse. Ved tilstedeværelse under 70 % i undervisning mister studenten retten til å fremstille seg til eksamen og hele emnet på nytt neste studieår.

IKT - Informasjons- og kommunikasjonsteknologi

Bruk av IKT inngår som en del av studiet. I kunnskapsområdene og på profesjonsdagene (se eget avsnitt om profesjonsdager under) inngår digitale verktøy for pedagogiske og administrative formål i barnehagen. I studiehverdagen benyttes digitale verktøy og -kommunikasjonskanaler. Noen av vurderingsordningene forutsetter bruk av IKT.

Studentene er ansvarlige for å benytte høgskolens informasjonskanaler som Studentweb, læringsplattform, nettsiden til lærerutdanningene og e-post. Konferansesystem (Adobe Connect) kan brukes i noen grad når studentene ikke er på campus. Som et supplement brukes også Facebook. I løpet av studiet skal alle studentene ha grunnleggende IKT ferdigheter og kunne bruke: Word, Excel, Power Point og One note.

Ulike prosjektarbeid skal gi erfaring med:

Bruk av animasjonsfilm, photo story, kunne redigere film, iPad ol. i barnehagen, animasjon, digital tavle i barnehagen (verktøy og pedagogisk), tegneprogram eks Tuxpaint (og andre flerspråklige verktøy), lydinnspilling, lydbøker og Spotify. Blogg og websider og publisering av bilder (Picasa).

Bibliotek

Biblioteket skal støtte opp om studentenes læringsarbeid og bidra til studentenes informasjonskompetanse. Det vil si evnen til å søke etter, finne, evaluere og bruke relevant faglig informasjon. I tillegg til personlig service, får studentene bibliotekundervisning der målsettingen er at de skal kunne søke i informasjonskilder, ha kjennskap til relevante databaser og kunne vurdere kvalitet på informasjon. Biblioteket gir undervisning i referanseteknikk.

Profesjonsdager

Det gjennomføres fire profesjonsdager både i 1. og 2. studieår (to på høsten og to på våren) og to profesjonsdager i 3. studieår. Til sammen utgjør dette 10 profesjonsdager.

Temata for profesjonsdagene baseres på erfaringer fra utdanningen og fra evalueringer fra studenter, praksisfeltet, lærere og NOKUT.

Profesjonsdager er obligatoriske og trinnleders ansvar. Innhold i profesjonsdagene skal diskuteres med studentene og studentene skal ha mulighet til å komme med ønsker og forslag.

Overordnet tema for profesjonsdagene er:

1. studieår, 1. semester (to dager):

Profesjonen (krav og forventinger til barnehagelæreren med praksisfeltet) akademisk danning (krav og forventinger i akademien) akademisk skriving og tekstskepning, bibliotekbruk, referanseteknikk. Studentene jobber med egen tekst knyttet til barnehagelæreren, oppgaver og ansvar. (Faglig ledelse rammeplanens fagområder, det helhetlige læringsbegrepet og personal ledelse, avdeling og base/sonedrift). Veiledning og rådgiving, veiledning som metode i studiet og praksis. Lærerprofesjonens etiske plattform.

1. studieår, 2. semester (to dager):

IKT (nettetikk, metoder og muligheter i studiet og i barnehagen)

2. studieår, 3. semester (to dager):

Tverrfaglig og tverretattlig samarbeid (barnevern BV, pedagogisk-psykologisk tjenestekontor (PPT) bekymringsmeldinger, om sorgssvikt og overgrep)

2. studieår, 4. semester (to dager):

De yngste barna, mangfold/det flerkulturelle/urbefolkning, pedagogisk ledelse, internasjonale gjesteforelesere, innslag fra praksisfeltet

3. studieår, 6. semester (to dager):

Forskningsmetode og bacheloroppgave. Barnehagen som lærende organisasjon, aksjonslæring og dokumentasjon. Den gode oppgaven.

Se forøvrig krav til studieprogresjon under pkt. Studiets oppbygging og innhold (over).

Tilbakemelding underveis

Barnehagelærerutdanningen ved HiØ omfatter følgende tiltak for vurdering underveis i studiet:

1. Studentene får tilbakemelding om egen utvikling underveis i studieløpet. I emnebeskrivelsene presiseres arbeidskrav og hvordan tilbakemelding skal gis.

2. Studentene er selv ansvarlig for å godkjenne utdanningsplanen. Dette gjøres på Studentweb. Studentene har også tilbud om utdanningssamtale med profesjonsteam/alene med profesjonsveileder de to første årene av studiet.
3. Studenter som ønsker veiledning får tilbud om samtale med studieveileder, studieleder eller trinnsleder.
4. Profesjonsteamene får tilbud om gruppeveiledning av sin basisgruppeveileder i forhold til generell studiesituasjon og arbeidsprosesser knyttet til arbeidskrav (minst fire ganger i studieåret).
5. Studenten får tilbakemelding på sin innsats i praksisopplæringen. Det skjer både i form av veiledning underveis i praksisperioden og med vurderingsrapport fra praksisbarnehagen/skolen.

Vurdering

Studentene skal møte tilpassede og varierte vurderingsformer som sikrer at de får god trening både i selvstendig arbeid og i arbeid med andre

Undervisningsvurdering er en sentral del av studieprosessen. Den omfatter egenvurdering, vurdering fra medstudenter, lærere og praksislærere. I tillegg foretas en fortløpende skikkethetsvurdering gjennom hele studiet, både på høyskolen og i praksisbarnehager. Se Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning (2006). Det skal tilbys en utdanningssamtale med hver student hvert år (høst) i de to første årene. Dette gjøres av profesjonsteamveileder.

Alle emnene i programmet avsluttes med en eksamen. Praksiser er integrert del av emnene, og bestått praksiser nødvendig for å kunne gå videre til neste studieår. Ved ikke bestått praksis gis det en ny mulighet i løpet av det samme studieåret der hvor dette er mulig. Dersom praksis vurderes til ikke bestått, kan studenten ikke avlegge eksamen i det aktuelle emnet.

Studentene skal få erfaring med akademisk skriving og profesjonsrelevante arbeids- og vurderingsformer. Vurderingsformene skal hjelpe studentene til å se sammenheng mellom praksis og teori, sammenheng mellom de ulike kunnskapsområdene, i utdanningen, og bidra til læring og personlig utvikling.

Vurderingsformene er lagt opp slik at studentene:

- opplever varierte vurderingsformer, tilpasset læringsutbyttet, innholdet og arbeidsformene i studiet
- møter vurdering både underveis og til slutt i emnene
- ser sammenheng mellom praksis og teori og mellom kunnskapsområdene og fagene i kunnskapsområdene
- får veiledning og støtte til læring og personlig utvikling

Eksamensformene kan variere mellom vurdering individuelt og i gruppe. Det vil bli benyttet både skriftlig, muntlig og praktisk eksamensform.

Karakterregler

I de fleste emner i barnehagelærerutdanningen benyttes en gradert karakter skala med bokstavkarakterene A-F. I enkelte emner brukes også karaktersystemet Bestått/Ikke bestått. Se den enkelte emnebeskrivelse for mer informasjon.

Alle studenter må ha betalt alle fakturaer (studentavgift og materialpenger i de aktuelle emnene) for å kunne avlegge eksamen.

Bacheloroppgave

I siste studieår skriver studentene en bacheloroppgave. Se egen emnebeskrivelse.

Plagiatkontroll/fusk

Bacheloroppgaver skal til elektronisk plagiatkontroll. Andre emner og arbeidskrav kan bli gjenstand for plagiatkontroll. Besvarelser som er helt eller delvis identiske vil ikke bli godkjent. Helt eller delvis identiske besvarelser er å anse som forsøk på fusk. Se for øvrig forskrift om eksamen og studierett ved Høyskolen i Østfold.

Praksis

Praksisomfatter 100 dager, der 95 skal være i barnehage som ordinær barnehagepraksis.

5 dager skal være praksis med fokus på overgangen barnehage-skole. Praksis gjennomføres i utdanningens godkjente partnerbarnehager. Dagene organiseres i barnehagen på vårsemesteret når planlegging og gjennomføring rundt overgangsrutiner gjennomføres. 75 praksisdager legges til de to første studieårene, mens det siste studieåret inneholder 25 praksisdager. Det legges til rette for at studentene kan gjennomføre aktiviteter i praksisbarnehagene også utenom de ordinære praksisperiodene.

Praksis skal være integrert i alle emnene i studieprogrammet. I emnebeskrivelsen skal utbytteformuleringen styre arbeids- og læringsformer samt vurderingsformer i praksis. Det skal være progresjon i praksisopplæringen. Praksis skal være veiledet, vurdert og variert. Studentene skal ha anledning til å være både deltakende, utforskende og observerende i pedagogisk virksomhet i barnehagen.

Veiledning og vurdering av studenter i praksis er et felles ansvar for faglærere og pedagogisk lærere, praksislærere og barnehageledere.

Praksis må være bestått før studentene kan gå videre i studieløpet fra første studieår til andre studieår, og fra andre studieår til tredje studieår, se progresjonskrav. Ved ikke bestått praksis gis det en ny mulighet til å ta opp igjen praksis.

Se forøvrig [Retningslinjer for praksis](#).

Forsknings- og utviklingsarbeid

Undervisningen skal være forskningsbasert. Forskning og utvikling (FoU) begrepet omfatter grunnforskning, anvendt forskning og utviklingsarbeid. For lærerutdanningene ved alle typer institusjoner er forsknings- og utviklingsarbeid en nødvendig del av virksomheten. Å bruke strukturert kritisk refleksjon og analyse er en måte å forholde seg til verden på som er en viktig del av enhver lærers holdning til sitt arbeid. Åpenhet overfor ny erkjennelse og ny kunnskap er en grunnleggende forutsetning for å medvirke til fornyelse i barnehage og skole. Det er et ønske om at studenten tidlig og progressivt får erfaringer med å jobbe utviklingsrettet og anvende egen og andres arbeid aktivt både praktisk og teoretisk.

Karakteristisk for lærerutdanningene er at de er yrkesrettede og flerfaglige. Kontakten med praksis skal være et grunnleggende og gjennomgående trekk ved utdanningene. Det medfører at det i lærerutdanningsmiljøene finnes en spenning mellom teoretiske fagdisipliner, som lærerutdannere oftest har tilhørighet til gjennom sin egen utdanning, og den fagdidaktikken og praksisnærheten som forventes i FoU-arbeidet. Det legges opp til praksisprosjekt gjennom kontakt og samarbeid med enkelt barnehager om f.eks. prosjekter som arena for utforskning, praksisfortellinger, dokumentasjoner og aksjoner, bacheloroppgaven og naturlekeplassen. Utdanningen har et særlig fokus på profesjonsforskning og praksisnær forskning og har økt samarbeidet med barnehagene blant annet gjennom deltakelse i FOU-utvalget ved lærerutdanningen. I tiden som kommer er det et mål at prosessen med praksisnært arbeid styrkes og utvikles videre med studenter, medvirkende barn og ansatte.

Internasjonalisering

Internasjonale aspekter

Flere av høyskolens fagansatte har nære kontakter med utenlandske læresteder og forskningsmiljøer og bruker denne kunnskapen i undervisningen. Internasjonale forelesere har ved ulike anledninger presentasjoner for studentene.

Evaluering av studiet

For å kunne tilby en aktuell og relevant utdanning av god kvalitet, er vi avhengig av studentenes tilbakemeldinger og at studentene deltar i evalueringen av studiet. Dette studieprogrammet blir jevnlig evaluert for å sikre og utvikle kvaliteten i programmet:

- I løpet av studieårene møter lærerne med undervisningsansvar i trinnet regelmessig til trinnmøter sammen med studentrepresentanter for å planlegge og evaluere arbeidet. Trinnleder har ansvar for å kalle inn til møter og ledemøtene. Tillitsvalgte, trinnledere og studieleder har et programutvalgsmøte 1-2 ganger i løpet av studieåret. På hvert trinn og i hvert fordypningsfag, 30 studiepoeng eller mer, skal det gjennomføres elektronisk studentevaluering 1-2 ganger i løpet av studieåret.

- Høgskolen gjennomfører periodisk program evaluering.
- Det enkelte fagmiljø har ansvar for å etablere faste og allment kjente evalueringsrutiner på emnenivå (kalt EVA3). Se emnebeskrivelser for detaljer.
- Alle lærere skal gjennomføre løpende evaluering av egen undervisning (EVA4). Det vil si at det legges til rette for en dialog med studentene om forbedring og utvikling av undervisnings- og læringskvaliteten.

Det gjennomføres hvert år en nasjonal studentundersøkelse blant 2. årsstudenter på alle bachelor- og masterprogram, i regi av NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen). Resultatene fra undersøkelsen publiseres i portalen Studiebarometeret.no.

Studieopphold i utlandet

Studenter kan ta den valgbare fordypningen, dvs. 5. semester, ved en av HiØs samarbeidsinstitusjoner i utlandet. I dette semesteret inngår 10 dager praksis som kan organiseres før, under eller etter utenlandsoppholdet.

Avdelingen har bl.a. avtaler med:

- Queensland University of Technology i Australia
- Marnix Academie University for Teacher Education i Nederland

Studenter som er interessert i et internasjonalt semester kan kontakte Internasjonal koordinator på avdelingen eller Internasjonalt kontor.

På høgskolens [websider](#) for internasjonalisering vil man finne mer detaljert informasjon om institusjoner i utlandet som høgskolen har utvekslingsavtaler med.

Praksis i utlandet

Det er også mulig å ta praksisopphold i utlandet, under forutsetning av at det tilsvarende praksisomfang, volum og innhold forøvrig. Internasjonal koordinator på avdelingen vil være behjelpelig med å tilrettelegge praksis i utlandet.

Jobb og videre studier

Bachelorgrad i barnehagelærerutdanning kvalifiserer for utøvelse av barnehagelæreryrket i et samfunn som preges av mangfold og endring. Barnehagelærerutdanning på bachelornivå kvalifiserer for opptak til Masterstudium i barnehagepedagogikk og småbarnsvitenskap ved Høgskolen i Østfold og masterstudier i barnehagepedagogikk og profesjonskunnskap, samt andre relevante profesjonsrettede masterstudier. Det er den mastergradsgivende institusjon som fastsetter særskilte regler for opptak til det enkelte mastergradsprogram.

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Dekan Kjersti Berggraf Jacobsen, 30. april 2018

Studieplanen gjelder for

Studieplanen gjelder for perioden 2018-2019

Studieprogramansvarlig

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2018

Obligatoriske emner

LBLHBUL116

Barns utvikling, lek og læring intro

20 stp

LBLHNHB17 · Del 1 av 2

Natur, helse og bevegelse

Vår 2019

Obligatoriske emner

LBLHNHB17 · Del 2 av 2

Natur, helse og bevegelse

20 stp

LBLHSRLE13

Samfunn, religion, livssyn og etikk

20 stp

Høst 2019

Obligatoriske emner

LBLHKKK18 · Del 1 av 2

Kunst, kultur og kreativitet

LBLHBUL219 · Del 1 av 2

Barns utvikling, lek og læring

LBLHSTM19 · Del 1 av 2

Språk, tekst og matematikk

Vår 2020

Obligatoriske emner

LBLHKKK18 · Del 2 av 2

Kunst, kultur og kreativitet

20 stp

LBLHBUL219 · Del 2 av 2

Barns utvikling, lek og læring

20 stp

Høst 2020

Formidling og pedagogisk ledelse

LFPL314
Formidling og pedagogisk ledelse

30 stp

Kunst, kultur og kreativitet

LKKK314
Kunst, kultur og kreativitet

30 stp

Mangfold og fellesskap

LMFE314
Mangfold og fellesskap

30 stp

Natur, helse og bevegelse

LNHB316
Natur, helse og bevegelse

30 stp

Småbarnsstudier

LSBV314
Småbarnsstudier

30 stp

Vår 2021

Obligatoriske emner

LBLHLSU13
Ledelse, samarbeid og utviklingsarbeid

15 stp

LBLHBO13
Bacheloroppgave

15 stp

LBLHBUL116 Barns utvikling, lek og læring intro (Høst 2018)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 20

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Merete Ellen Lunde

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i *Bachelorstudium i barnehagelærerutdanning, heltid.*

Undervisningssemester

1. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om aktuelle teorier og forskning om barns lek, læring og dannning
- har kunnskap om leken som fenomen i barndommen og som en arena for læring, vennskap og kontakt mellom barn
- har kunnskap om pedagogisk dokumentasjon som grunnlag for didaktisk tilrettelegging av barnehagens leke- og læringsmiljø
- har kunnskap om de yngste barna i barnehagen
- har kunnskap om barns omsorgs-, leke- og læringsbehov i barnehagen
- har kjennskap til barnehagens mangfold herunder kunnskap om Norges urbefolkning og de fem nasjonale minoritetene
- har kunnskap om barnehagens styringsdokumenter og barnehagens samfunnsmandat
- har kunnskap om barns medvirkning
- har kunnskap om barns ulike uttrykksformer

Ferdigheter

Studenten

- kan gå inn i omsorgsfulle relasjoner med barn, preget av vilje til innlevelse og anerkjennelse av hvert enkelt barn og fremstå som en bevisst rollemodell
- kan tilrettelegge for omsorg, lek, læring og dannelse som inkluderer barns erfaringer, interesser og rett til medvirkning
- kan bruke praksisfortellinger som grunnlag for refleksjon over praksiserfaringer i lys av pensum og rammeplanen
- kan lede pedagogiske aktiviteter med barn, og se, møte og støtte barns nysgjerrighet og skapende uttrykk i allsidige leke- og læringsopplevelser
- har grunnleggende ferdigheter om oppgaveskriving og referanseteknikk

Generell kompetanse

Studenten

- kan anvende sin faglige kompetanse, og reflektere over praktiske og teoretiske problemstillinger
- kan etisk og faglig reflektere over barn som subjekt og barns rett til medvirkning
- kan kritisk reflektere over profesjonelle og etiske utfordringer knyttet til omsorg, lek, læring og dannelse

Innhold

Emnet har fokus på grunnleggende kunnskap og ferdigheter som trengs i studiet og i profesjonen som barnehagelærer.

Barnehagelæreren

- Barnehagens styringsdokumenter
- Barnehagens- og barnehagelærerens historie
- Barnehagelærerens profesjon
- Pedagogisk ledelse og veiledning
- Pedagogisk dokumentasjon og didaktikk

Barnehagens samfunnsmandat

- Lek som tverrfaglig tema
- Barnet som subjekt
- Barns medvirkning

- Læring og dannning
- Omsorg
- Foreldresamarbeid

Barnehagens mangfold

- Deyngstebarna i barnehagen
- Barns uttrykk
- Flerkulturell barnehage
- Norges urbefolkning og de nasjonale minoritetene

Å være student

- Akademisk skriving
- Referanseteknikk

Undervisnings- og læringsformer

Studentene arbeider i en net på ulike måter. Studentaktive og grunnleggende arbeidsformer i en net er: selvstudier, profesjonsteamarbeid, seminar grupper, forelesninger, workshop, bibliotekundervisning, og praksis.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i en net er minimum 25 timer pr uke inkludert undervisning, i samlingsuker må det påregnes mer.

Praksis

15 dager praksis i en av HiØs partnerbarnehager.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Obligatorisk deltakelse i undervisning. Minimum 80 % tilstedeværelse.
2. Ved tilstedeværelse under 70 % må hele en net tas på nytt neste studieår
3. Gjennomført og bestått praksis.
4. Skriftlig individuell fagtekst.

Studenten tar utgangspunkt i en erfaring fra praksis. Studenten reflekterer over praksisfortellingen opp mot teori fra pensum i BULL 1. Omfang 2 sider. Praksisfortellingen skal ikke overstige ½ side. Times New Roman 12 linjeavstand 1 ½. Studenten skal referere til pensum og sette opp litteraturliste i henhold til APA 6th. Litteraturlisten kommer i tillegg til de 2 sidene.

Studenten vil få tilbakemelding fra faglærer om godkjent/ikke godkjent.

Dersom praksis eller fagtekst ikke godkjennes, vil studenten kun få én ny mulighet til å rette opp dette. Med unntak av "Deltakelse i undervisning".

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell, muntlig eksamen (varighet: ca. 20 minutter).

Fem tema fra emnet velges av kunnskapsområdeleder i samråd med lærerteamet.

Kandidaten velger ett av temaene som han/hun forbereder og legger frem (første 10 minutter av eksamen). Deretter trekker kandidaten ett av de andre temaene og får 10 minutter til å svare på det. Studenten får lov til å ha med en liste med 4 stikkord til det selvalgte temaet.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Intern sensor.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- midtveisevaluering
- underveisevaluering
- sluttevaluering

Resultatene behandles av

- trinnleder på trinnledermøte
- av studieleder på programutvalgsmøte

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 8. juni 2018.

BØKER:

Broberg, A. Broberg, M. & Hagström, B. (2014). Tilknytning i barnehagen: Hva betyr trygghet for lek og læring? Oslo: Cappelen Akademisk. (Kap. 2, 3, 6 og 7) (86 sider)

Greve, A., Jansen, T.T. og Solheim, M. (2014). Kritisk og begeistret. Barnehagelærerens fagpolitiske historie. Bergen: Fagbokforlaget. (Kap. 1 og 3) (58 sider).

Johannessen, N. & Sandvik, N. (2008). Små barn og medvirkning. Noen perspektiver. Oslo: Cappelen Damm. (Kap. 1, 2, 3 og 5). (28 sider).

Kolle, T., Larsen, A.S. & Ulla, B. (2017). Pedagogisk dokumentasjon. Inspirasjon til bevegelige praksiser. Bergen: Fagbokforlaget (kapittel 1,2,3, og 4). (46 sider)

Spernes, K. & Hatlem, M. (2013). Den flerkulturelle barnehagen i bevegelse. Teoretiske og praktiske perspektiver. Oslo: Gyldendal Akademisk. (Kap. 1, 3, og 7).

Öhman, M. (2012). Det viktigste er å få leke. Oslo: Pedagogisk Forum. (242 sider)

Øksnes M. & Sundsdal E. (red.) (2016). Læring. Oslo: Cappelen Akademisk. (155 sider)

Åberg, A. & Taguchi, H.L. (2006). Lyttende pedagogikk. Etikk og demokrati i pedagogisk arbeid. Oslo: Universitetsforlaget. (149 sider).

KOMPENDIUM: Lek som tverrfaglig tema

Belseth, K.A. (2011). Rollelek i den flerkulturelle barnehagen: Bilals første møte med dukkekroken. *Barnehagefolk*, 27(2), 58-62. (4 sider).

Bagøien T.E. & Storli R. (2013). Lag en naturlekeplass i barnehage og skole. Oslo: Gyldendal Akademisk. (kap 1 + s. 75-90).

Fjørtoft I. (2010) Barn og bevegelse: læring gjennom landskap. I E.B.H. Sandseter, T.L. Hagen & T. Moser (red.) *Kroppslighet i barnehagen - pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (14 sider)

Fodstad, C. D. (2018). Tre litterære sjangere: Hvordan styrker poetiske tekster, eventyr og billedbøker barns språk? I S. Kibsgaard (red) *Veier til språk i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget (12 sider)

Jenssen, C. (2012). Monsterskjelett Mario - Et møte mellom kunstfaglig undring og naturvitenskapelig realisme. *Naturfag*, (1), 15-17. (3 sider).

Johansson, E. (2014) *Lekens levde etikk*. I T.H. Rasmussen (red.) *På spor etter lek* (s. 127-144). Bergen: Fagbokforlaget (17 sider)

Kibsgaard, S. (2018) *Den livsviktige leken*. I V. Glaser, I. Størksen & M.B. Drugli (red.) *Utvikling, lek og læring i barnehagen. Utforskning og praksis*. Bergen: Fagbokforlaget (13 sider)

Kielland, S. (2012). «Jeg fant, jeg fant!» Naturen som inspirasjonskilde i musikk. *Naturfag*, (1), 74-76. (3 sider).

Nakken, A.H.J. & Thiel, O. (2016). *Matematikkens kjerne*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap 2, s. 19-40 (21 sider).

Röthle M. (2013). Møte med de lekende barna. I S. Haugen, G. Løkken & M. Röthle (Red) *Små barns pedagogikk. Fenomenologiske og estetiske tilnærminger* (s. 110-130) Oslo: Cappelen Akademisk. (20 sider)

Sandseter E.B.H. (2010). Det opplevelses- og spenningsøkende barnet. I E.B.H. Sandseter, T.L. Hagen & T. Moser (red.) *Kroppslighet i barnehagen - pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse* (s. 53-64). Oslo: Gyldendal Akademisk. (11 sider).

Sæbø, A.B. (2010). *Drama i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 2) (23 sider).

Sæther, M. og Angelo, E. (2012). Barnet og musikken. Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter (2. utg.). Kap. 1: «Hva er musikk?» (s. 11-42). Oslo: Universitetsforlaget (32 sider.)

Waterhouse, A.H.L. (2012). Gripe for å begripe - Landart som kunstnerisk tilnærming til opplevelse og erfaring med natur. *Naturfag*, (1), 71-73. (2 sider)

Wolf, K.D. (2014). *Små barns lek og samspill i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. Utvalgte sider: s. 13-33. (20 sider).

Øksnes M. (2011) *Lekens inkluderende uligheter. Et skjevt blikk på inkludering og barns lek i barnehagen*. I T. Korsvold (red.) *Barndom Barnehage Inkludering*. Bergen: Fagbokforlaget (20 sider)

- Alvestad, T. (2018) Når du og jeg er sammen. IV. Glaser, I. Størksen & M.B. Drugli (red.) Utvikling, lek og læring i barnehagen. Utforskning og praksis. Bergen: Fagbokforlaget. (11 sider)
- Birkeland, Å. & Carson, N. (2017). Veiledning for barnehagelærere. Oslo: Cappelen Damm. Utvalgte sider: s. 68-92. (24 sider).
- Furu, A., Granholt, M., Moxnes, A. & Thoresen, M. (2014). Å arbeide i barnehagen. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 10 (12 sider).
- Hatlem, M. & Belseth, K.A. (2017). Studentens rolle: «Å være i lære». I E.K. Høihilder & H. Lund-Kristensen (red.) Praksisbarnehagen. En arena for læring (s. 76-89). Oslo: Gyldendal Akademisk. (13 sider).
- Hennum, B.A. & Østrem S. (2016). Barnehagelæreren som profesjonsutøver. Oslo: Cappelen Akademisk. (Kap. 5) (15 sider).
- Johannesen, N. (2005). En, to, tre, småbarna er med. I P. Arneberg, E. Juell & O. Mørk (red.) Samtalen i barnehagen (s. 75-90). Oslo: Cappelen Damm. (15 sider).
- Kolle, T. (2011). Danning er det nye ordet - men hva åpner det for? Barnehagefolk, 27(1), 44-49. (5 sider)
- Løkken, G. & Søbstad, F. (2011). Danning. IV. Glaser, K.H. Moen, S. Mørreaunet & F. Søbstad (red.). Barnehagens grunnsteiner. Formålet med barnehagen (s. 83-92). Oslo: Universitetsforlaget (9 sider)
- Sand S. (2016) Ulikhet og Fellesskap. Flerkulturell pedagogikk i barnehagen. Vallset: Opplandske Bokforlag. (utvalgte sider)
- Sandvik, N. (1999). Det gode blikk. I T. Alvestad (red.) 0-6 utfordringer og muligheter i barnehagen (s. 41-48). Oslo: Pedagogisk Forum. (8 sider).
- Storjord, M.H., Hætta, A.K.S & Eira, A.M.J. (2016). Samisk barnekultur. Kulturarbeid i samiske barnehager: formidling, lek, tradisjonsfornyelse. I H. Jæger & J.K. Tøgersen (red.) Barnekultur (s. 89-106). Oslo: Cappelen Akademisk. (18 sider)
- Tholin, K.R. (2011). Om sorg usynliggjøres og trenger en tydeligere posisjon. IV. Glaser, K.H. Moen, S. Mørreaunet & F. Søbstad (red.) Barnehagens grunnsteiner. Formålet med barnehagen (s. 59-70). Oslo: Universitetsforlaget. (11 sider).
- Tholin, K.R. (2014). Barn som aktive omsorgsdeltakere. Barnehagefolk, 31(1), 27-32. (5 sider).
- Ødegård E. og Røys H. (2013) Å dra lasset sammen. Samhandling som strategi for pedagogisk ledelse i barnehagen. Oslo: Cappelen Akademisk. Utvalgte sider: s. 41-50, 89-94 og 97-104. (24 sider)

TILGJENGELIG PÅ NETT:

- Bae, B. (2016). Å se barn som subjekt - noen konsekvenser for pedagogisk arbeid i barnehage. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/nb/tema/familie-og-barn/barnehager/artikler/a-se-barn-som-subjekt---noen-konsekvenser/id440489/> (25 sider).
- Bae, B., Eide, B.J., Winger, N. & Kristoffersen, A.E. (2006). Temahefte om barns medvirkning. Oslo: Kunnskapsdepartementet. (73 sider)

Barnehageloven (2005). Lov om barnehager. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64?q=barnehageloven>

Gopnik, A. (2012). Let the children play, it's good for them! Smithsonian. Hentet fra: <http://www.smithsonianmag.com/science-nature/let-the-children-play-its-good-for-them-130697324/?no-ist> (2 sider).

Grimen, H. (2011). Profesjonelt ansvar og gode ansvarspraksisar. Første Steg, 8(2), 30-33. (4 sider). Hentet fra: https://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Første%20steg/FS_2-11/1/Fs_2_2011_30-33.pdf

Holter, K. & Hov, A.M. (2017). Den gode, vedvarende samtalen. Forskerfrø.no Hentet fra: <https://www.xn--forskerfr-t8a.no/artikkel/vis.html?tid=2196406>

Kunnskapsdepartementet (2017). Rammeplan for barnehagen. Innhold og oppgaver. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-04-24-487>

Kunnskapsdepartementet (2012). Rammeplan for barnehagelærerutdanning. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2012-06-04-475?q>

Sandvik, N. (2006). Temahefte om de minste barna i barnehagen. Oslo: Kunnskapsdepartementet. (37 sider)

Østergaard, E. (2013). Naturfag og kunst: berøringer med verden. Bedreskole, (4), 10-15. (6 sider). Hentet fra: https://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre%20skole/BS_4_2013/BS-0413-WEB_Ostergaard.pdf

ANBEFALT LITTERATUR:

Kallestad, Å.H. (Red.) Å skrivefag. Bergen: Fagbokforlaget. (Kap. 1, 2, 3 og 4) (46 sider)

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 02:49:25

LBLHNHB17 Natur, helse og bevegelse (Høst 2018–Vår 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 20

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Adrian Kristinsønn Jacobsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i *Bachelorstudium i barnehagelærerutdanning, heltid*.

Undervisningssemester

1. og 2. semester (høst og vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Målet er å gi studenten kunnskap og kompetanse til å oppfylle krav og forventninger satt i "Nasjonale retningslinjer for barnehagelærerutdanning" innenfor kunnskapsområdene "Natur, helse og bevegelse".

Etter fullført emne har kandidaten kunnskap om:

- hvordan barnet lærer og forstår verden og seg selv gjennom kropp og sanser i ulike miljø og til ulike årstider
- organismer og fenomener i naturen
- hvordan barn lærer i samspill med miljø og hvordan en kan initiere og støtte opp om barns egen initierte læringsprosesser
- menneskekroppens oppbygging og funksjon
- betydning av kosthold og kroppslig lek for helse og utvikling
- kroppslig lek i ulike omgivelser og til ulike årstider
- kroppslig lek og kosthold i et flerkulturelt samfunn
- økologi/økosystemer og biologisk mangfold
- lokale og globale miljøtemaer og bærekraftig utvikling
- fysisk, motorisk, psykisk og sosial utvikling hos barnet
- noen fenomener i den fysiske verden

Etter fullført emne har kandidaten følgende ferdigheter

- kan legge til rette for undring og utforskning av naturen sammen med barna
- kan legge til rette for eksperimenter og utforskende aktiviteter innen fysikk og kjemi
- kan hjelpe barna å samle, systematisere og lære om naturobjekter i nærmiljøet
- kan legge til rette for stimulerende lekemiljøer til ulike årstider og på ulike arenaer
- kan bruke lokale naturressurser til pedagogisk opplegg i barnehagehverdagen
- kan planlegge, gjennomføre og evaluere aktivitetsopplegg for barn i naturen og på andre arenaer, samt legge til rette for barns behov for fysisk aktivitet, hvile, sunt kosthold og god hygiene
- kan reflektere over og ta hensyn til ulike kulturelle perspektiv og ulike perspektiver på kropp i arbeidet med natur, helse og bevegelse

Etter fullført emne har kandidaten følgende generell kompetanse

- er medvirkende, inspirerende og gode rollemodeller sammen med barn i deres kroppslige lek og naturopplevelser
- kan være analytisk og kritisk reflekterende i arbeid med barn
- kan orientere seg i og bruke nærmiljøets muligheter for kroppslig lek og naturfaglig utforskning sammen med barn
- kan ivareta helse, gjennomføre rutiner for trygghet i barnehagen og utføre førstehjelp
- kan legge til rette for barns, naturfølelse, mestringsglede, bevegelsesglede, trygghet, kommunikasjon, empati, identitet og logiske evner

Innhold

Tema som gjennomgås:

- Arter i dyreriket, soppriket og planteriket
- Naturen som lek- og læringsarena
- Bevegelse som grunnlag for barns totale utvikling
- Fysisk aktivitet, kosthold, hygiene og helse
- Sammenheng mellom fysisk og psykisk helse
- Bevegelseslek i ulike miljø
- De yngste barns kroppslige lek i utemiljøet

- Pedagogisk dokumentasjon som grunnlag for prosjektarbeid
- Mat i barnehagen og praktisk matlaging i naturen
- Varierte vinteraktiviteter med snø og is
- Kart og kompass
- Grunnleggende fysikk og hverdagskjemi
- Menneskekroppens oppbygging og funksjon
- Prosjektarbeid i barnehagen
- Plante- og dyreliv ved ulike årstider og miljø
- Grunnleggende kunnskap om samspill i naturen
- Årstidsvariasjoner knyttet til økologi og klima
- Basal hjerte- og lungeredning (HLR)
- Naturlekeplass med tverrfaglig innhold
- Sopptur
- Tilpasning av aktiviteter og bekledning for barn i ulike læringsmiljø, ute og inne og til ulike årstider
- Kritisk refleksjon

Mangfoldsperspektiver, pedagogisk ledelse og samiske perspektiver ligger til grunn i alle kunnskapsområder.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisning vil foregå på ulike måter, blant annet: gruppearbeid, uteundervisning, praktiske øvelser, laboratoriearbeid, forelesninger, selvstudium, arbeid med barnehagebarn og ekskursjoner. Teoretisk og praktisk undervisning skal utfylle hverandre.

Studentene må bruke IKT som et verktøy knyttet til ulike arbeidsoppgaver i emnet. Studentene skal også være kjent med bibliotekets tilbud.

Arena for undervisning:

- Natur som pedagogisk arena til ulike årstider
- Kulturlandskap og nærmiljø som læringsressurs i barnehagen
- Basseng, vann
- Gymsal
- Auditorium/klasserom
- Laboratorium
- Grupperom
- Barnehagen

Ekskursjoner

Ulike typer friluftsliv. Eventuelle kostnader knyttet til ekskursjoner må dekkes av den enkelte student.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er minimum 25 timer pr. uke inkludert undervisning.

Praksis

20 dagers praksis i en av HiØs partnerbarnehager som ivaretar kunnskapsområdene *Natur, helse og bevegelse* og *Samfunn, religion livssyn og etikk*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen:

1. Obligatorisk deltakelse i undervisning, minimum 80 % tilstedeværelse. Ved tilstedeværelse under 70 % må hele emnet tas på nytt neste studieår.
2. Bestått prøve i hjerte-lunge-redning (HLR)
3. Vinteraktivitetskurs (planlegging, praktisk gjennomføring og rapport)
4. Godkjent mappe i økologi med arts kunnskap
5. Arena for utforskning for de yngste barna (planlegging, gjennomføring og fremlegg)
6. Godkjent og bestått praksis.
7. Naturlekeplassprosjekt i barnehagen. Planlegging, gjennomføring og rapport.

Studenten vil få tilbakemelding fra faglærer om godkjent/ikke godkjent.

Dersom arbeidskrav ikke godkjennes, vil studenten kun få én ny mulighet til å rette opp dette. Foruten arbeidskrav 1; obligatorisk deltakelse i undervisning.

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell skriftlig skoleeksamen. Varighet 5 timer

Tillatte hjelpemidler: rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Leveres ut på eksamensdagen

Karakterregel: A-F.

Intern sensor.

Sensorordning

Internesensorer.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- midtveisevaluering
- underveisevaluering
- sluttevaluering

Resultatene behandles av

- trinnleder på trinnledermøte

- av studieleder på program utvalgsmøte

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 14. mai 2018.

Bøker:

- Broström, S. & Frøkjær, T. (2016). Realfag i barnehagen. Oslo: Pedagogisk forum.
- Kolle, T., Larsen, A. S. og Ulla, B. (2017). Pedagogisk dokumentasjon. Inspirasjoner til bevegelige praksiser (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget
- Langholm, G. (2017). Forskerfrøboka (2. utg.). Bergen: Fagbokforl.
- Nordbotten, G.L. (2014). Barnsfysiske utvikling: hvordan stimulere barnsfysiske utvikling? Kristiansand: Høyskoleforlaget
- Osnes, H., Skaug, H. N. & Kaarby, K. M. E. (2015) Kropp, bevegelse og helse i barnehagen. Oslo: Universitetsforlaget
- Storli og Bagøien (2013). Lag en naturlekeplass. Oslo: Gyldendal norsk forlag

Kompendium:

- Sletten, B. O., Tangen, S., Rasmussen, A. & Hoveid, S. (red.) Kompendium: *Natur, helse og bevegelse* (2016). Består av:

Jensen, M. og Osnes, H. (2009). *Kroppen i lek og læring. Sirkus i barnehage og skole*. Side 103-106, 110-112, 135-147. Fagbokforlaget. ISBN: 978-82-450-0520-2

Kippe, K. (2010). *Barns utvikling gjennom fysisk utfoldelse i barnehagen*. Side 148-162, fra Wilhelmsen, B.U. & Holte, A (2010). *Måltider og fysisk aktivitet i barnehagen*. Universitetsforlaget. ISBN: 978-82-15-01510-1

Kvammen, P. I., Lie, S., Nyhus, G. C., Vedum, T. V., & Ødegaard, T. (2014). *Oppdag naturen: biologi for lærere*. Side 443-525. Bergen: Fagbokforlaget. ISBN: 978-82-450-1484-6

Larsen, A., S. (2012). Hvordan stoppskape nye vilkår for praksis. I A.L. Arnesen (red.) *Inkludering. Perspektiver i barnehagefaglige praksiser*. Side 149-169. Oslo: Universitetsforlaget. ISBN: 978-82-15-01927-7

Lundhaug, T. og Neegaard, H. R. (2013) *Friluftsliv og uteliv i barnehagen*. Side 11-41. Cappelen Damm Akademisk. ISBN: 978-82-02-40625-7

Lundheim, R. (2013) *Helse: Forebyggende helsearbeid i barnehagen*. Side 70-85. Cappelen Damm Akademisk. ISBN: 978-82-02-40624-0

Samdal, O. og Haug, E. (2010) *Betydningen av et sunt kosthold og fysisk aktivitet for helse og læring*. Side 32-47, fra Wilhelmsen B.U. & Holte A (2010). *Måltider og fysisk aktivitet i barnehagen*. Universitetsforlaget. ISBN: 978-82-15-01510-1

Sandseter, E.B.H. (2010). *Det opplevelses- og spenningssøkende barnet*. Sid 53-63, fra Sandseter, E.B.H., Hagen, T.H & Moser, T. (2010). *Barnas barnehage 3: Kroppslighet i barnehagen*. Gyldendal Akademisk. ISBN: 978-82-05-39772-9

Svenning, B. (2009). *Hva fortelles om meg? Barns rettigheter og muligheter til medvirkning i barnehagers bruk av dokumentasjon*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Side 22-30, 99-102. ISBN: 978-82-02-27829-8

Åberg, A. & Taguchi, H.L. (2006). *Lyttende pedagogikk*. Oslo: Universitetsforlaget. Side 96-106, 109, 112-121, 124-126. ISBN: 9788215009575

Hefter (gratis elektronisk versjon på nett):

- Flemmen, A. (1996) *Skileik: Skiopplæring*. Oslo: Universitetsforlaget, Norgesski forbund. Hentet fra: <http://www.nb.no/nbsok/nb/fd538589c190e239e2a4f72331f8a19c.nbdigital?lang=no#0>
- Helsedirektoratet (2007). *Retningslinjer for mat og måltider i barnehagen*. Hentet fra: <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/retningslinjer-for-mat-og-maltider-i-barnehagen>

Artikler:

- Lundheim, R., Furuset, K., (2010). Barnsforestillinger om helse og sunnhet- Har barnehagens helsefokus betydning? *Nordic Studies in Education*, 94(5), side 384-395
- Østergaard, E., (2011). Naturfaglærerens doble blikk – Fenomenologiske perspektiver på elevers naturkunnskap. *Nordic Studies in Education*, 95(4), side 314-326
- Änggård, E., (2009). Skogen som lekplats – naturens material och miljöer som resurser i lek. *Nordic Studies in Education*, 29(2), side 221–234
- Sageidet, B. M., (2015). Bærekraftig utvikling i barnehagen – bakgrunn og perspektiver. *Nordic Studies in Education*, 99(2), side 110-123
- Sanderud, J., R. og Gurholt, K., P. (2012). Barns nysgjerrige lek i natur. Utforskende dannelse. *Nordic Studies in Education*, vol. 34, side 3-20.

Støttelitteratur (ikke pensum, men inneholder mye profesjonsrelevant informasjon)

- Fischer, U., & Madsen, B. L., (2001). *Se her! Om barns oppmerksomhet og førskolelærerens rolle*. Oslo: Pedagogisk forum.
- Lie, S., Vedum, T.V. og Ødegaard, T. (2013) *Undre meg på – naturfag i barnehagelærerutdanningen*. Vallset: Opplandske bokforlag

---

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 02:49:26

LBLHSRLE13 Samfunn, religion, livssyn og etikk (Vår 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 20

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlige: Cathrine Aasgaard Eide, Ole Henrik Borchgrevink Hansen, Ole Henrik Borchgrevink Hansen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i *Bachelorstudium i barnehagelærerutdanning, heltid*.

Undervisningssemester

2. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har kunnskap om

- barnehagens særskilte verdigrunnlag og hva dette i praksis innebærer i et flerkulturelt samfunn samt kunnskap om samiske barns kulturer og rettigheter
- samfunnsutvikling med vekt på velferdsstaten, mangfold, likeverd, likestilling og sosial ulikhet samt har kunnskap om barndom, barnehage og familie i historisk, nåtidig og fremtidig perspektiv
- barns reaksjoner og voksnes ansvar for barn i vanskelige livssituasjoner, samt kunnskap om hvordan man kan støtte barn og samarbeide med andre hjelpeinstanser
- kristen tro og kulturarv, om de øvrige verdensreligionene, andre livssyn og filosofi samt etisk teori, grunnlagstenkning og etisk veiledning
- ulike pedagogiske og digitale verktøys betydning for å fremme barns lek og læring og hvordan disse kan brukes kreativt og kritisk

Ferdigheter

Studenten kan

- begrunne, formidle og praktisere barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag
- reflektere kritisk over egne verdier, holdninger og væremåter og handle i tråd med barnehagens formålsbestemte mål
- formidle kulturenes fortellinger og i samarbeid med hjemmet tilrettelegge for markering av høytider og merkedager
- samtale med barn om etiske, religiøse, filosofiske og livssynsmessige spørsmål
- stimulere til demokratiforståelse ved å utøve demokrati i praksis

Generell kompetanse

Studenten

- kan møte etiske utfordringer i barnehagens dagligliv, reflektere kritisk over etiske spørsmål og begrunne sine handlingsvalg
- har tilegnet seg et faglig og profesjonelt grunnlag for å kunne arbeide tverrfaglig og tverretattlig i barnehagen
- kan samarbeide med barns foresatte
- kan samarbeide med og lede barn og personale med ulik bakgrunn og gi etisk veiledning
- har evne til å sesammenhenger mellom individ, gruppe og samfunn og relatere disse sammenhengene til praksis

Innhold

- Barnehagens grunnlagsdokumenter:
- Barnehagens særskilte verdigrunnlag
- Barnehagen i et flerkulturelt samfunn
- Kristen tro og kulturarv
- De øvrige verdensreligionene
- Andre livssyn og filosofi
- Etisk grunnlagstenkning og yrkesetikk
- Samfunnsutvikling
- Barn i samfunnsfaglig perspektiv
- Barnehagen som organisasjon
- Ulikhet, klasser og lagdeling
- Barnehagen, staten og kommune
- Barns rett til medvirkning
- Samiske barns kulturer og rettigheter
- Barn i sorg og vanskelige livssituasjoner

- Samarbeide med barnas foreldre/foresatte
- Samarbeide med andre hjelpeinstanser

Mangfoldsperspektiver, pedagogisk ledelse og samiske perspektiver ligger til grunn i alle kunnskapsområder.

Undervisnings- og læringsformer

- Forelesninger
- Seminarer
- Gruppe- og plenumstaler
- Lærer- og studentledet veiledning
- Skriftlige arbeider, både individuelle oppgaver og gruppearbeid
- Presentasjoner og framlegg med respons, ved både faglærer og studenter
- Tverrfaglige prosjekter
- Bruk av IKT i oppgaver og prosjekter
- Bruk av bibliotekets ressurser

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er minimum 25 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

20 dagers praksis i en av HiØs partnerbarnehager. Praksiser tilknyttet kunnskapsområdene *Samfunn, religion, livssyn og etikk* og *Natur, helse og bevegelse*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Følgende arbeidskrav må være godkjent muntlig eller skriftlig av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen:

1. Godkjent og bestått praksis.
2. Praksisfortelling.
3. Fagdidaktisk oppgave i grupper. Veiledning. Muntlig presentasjon.
4. Obligatorisk deltakelse i undervisning. Minimum 80 % tilstedeværelse.
Ved tilstedeværelse under 70 % må hele emnet tas på nytt neste studieår.

IKT kan anvendes som kilde og presentasjonsform.

Dersom arbeidskrav ikke godkjennes, vil studenten kun få én ny mulighet til å rette opp dette. Dette med unntak av arbeidskrav nr. 4.

Eksamen

Individuell skriftlig skoleeksamen 5 timer.

Eksamen består av oppgaver som omhandler både enkelte målområder og sammenhenger mellom målområder.

Tillatte hjelpemidler: Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Leveres ut på eksamensdagen.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- midtveisevaluering
- underveisevaluering
- sluttevaluering

Resultatene behandles av

- trinnleder på trinnledermøte
- av studieleder på programutvalgsmøte

Litteratur

Litteraturlisten er publisert 05.12.2017.

N= på internett, B= bøker og K= kompendium (markert i parentes bak den enkelt bok/kompendium/nettadresse). De to siste kan kjøpes i bokhandelen på Remmen

Birkelund, G. E. & Petersen, T. (2016). Likestilling: Utdanning, politikk og arbeid. II. Frønes og L. Kjølørød (Red.) *Det norske samfunn bind 2* (s.190-210). Oslo: Gyldendal (20 s.) (K)

Brochmann, G. (2016). Innvandring til Skandinavia: Velferdsstater i pluralismens tid. II. Frønes og L. Kjølørød (Red.) *Det norske samfunn bind 1* (s.130-154). Oslo: Gyldendal (24 s.) (K)

Brøntveit, E. og Duesund, K. (2004) Kamp for menneskerettigheter og likestilling. I Brøntveit, E. og Duesund, K. *Filosofi, livssyn og etikk*. Bergen: Fagbokforlaget (s. 149- 155) (7 s.) (K)

Bustos, M.M.F. (2009). Hvor kom mer du egentlig fra? Problematiseringer av språklig konstruksjoner av virkeligheter. I K.E. Fajersson, E. Karlsson, A.A. Becher og A.M. Otterstad (Red.) *Grip sjansene. Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold* (s. 43-52). Oslo: Cappelen Akademisk (10 s.) (K)

Børhaug, K. og Moen, K.H. (2014). *Politisk-administrative rammer for barnehageledelse*. Oslo: Universitetsforlaget. (222 s.). ISBN: P9788215021409 (B)

Børresen, B. & Malm hester, B. (2008). *Filosofere i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget (s. 46-61) (16 s.) (K)

Eidhamar, L. G. og Leer-Salvesen, P. (2017). *Nesten som deg selv. Barn og etikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 2, 3 og 4 (79 s.) ISBN 9788202567224 (B)

Eidhamar, L. G. (2014), 2. utgave). *Små mennesker - stort mangfold: Religioner og livssyn i barnehagen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget Kap. 2, 4, 5 og 6 (104 s.) ISBN9788202455859 (B)

Eriksen, E. (2014) Prinsippet om barnets beste i barnehagen. Norsk pedagogisk tidsskrift 98(2), 93-104 (12 s) Hentet fra: https://www.idunn.no/npt/2014/02/prinsippet_om_barnets_beste_ibarnehagen (N)

Gjervan, M. (2013). Flerkulturelle perspektiver og foreldresamarbeid. I V. Glaser (Red.) *Foreldresamarbeid i et mangfoldig samfunn* (s. 101-115). Oslo: Universitetsforlaget (10 s.) (K)

Hyrve, G. & Sataøen, S. O. (2006). *Samfunnsfag i førskolelærerutdanningen*. Oslo: Universitetsforlaget, (s. 74-136, 182-234) (96 s.). ISBN9788215008714 (B)

Korsvold, T. (2011). Barndom - barnehage - inkludering. I T. Korsvold (Red.) *Barndom - barnehage - inkludering* (s. 9-31). Bergen: Fagbokforlaget (22 s.) (K)

Lindboe, I.M. (2008). Profesjonsetiske utfordringer i et flerkulturelt samfunn. I A.M. Otterstad (Red.). *Profesjonsutøvelse og kulturelt mangfold - fra utsikt til innsikt* (s. 179-194). Oslo: Universitetsforlaget (15 s.) (K)

Norli Hansen, M. & Engelstad, F. (2010). Samfunnsklasser og eliter. I I. Frønes & L. Kjøsrod. *Det norske samfunn* (s. 191-213). Oslo: Gyldendal (23 s.) ISBN9788205390867 (K)

Sand, S. (2008). *Ulikhet og fellesskap. Flerkulturell pedagogikk i barnehagen*. Vallset: OplandskeForlag (kap. 2, 3, 4, 6, 7) (107 s.) ISBN9788275181532 (B)

Schultz, J.-H. & Raundalen, M. (2013) Barn i vanskelig livssituasjoner - pedagogisk krisehåndtering i barnehagen. I I. T. Thoresen, G. Winje (Red.) *Religioner, mangfold og etikk i barnehagen* (s. 222-241). Oslo: Cappelen Dam m akademisk. (20 s.) ISBN9788202406288 (K)

Spernes, K. & Hatlem, M. (2013). Den flerkulturelle barnehagen i bevegelse. Teoretiske og praktiske perspektiver. Oslo: Gyldendal Akademisk (kap 11-13) (40 s.) ISBN9788205446779 (B)

Sødal, H. K. (2017). *Kristen tro og tradisjon i barnehagen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget (kap. 1, 3, 4, 5 og 7) (178 s.) ISBN9788202441562 (B)

Tholin, K.R. (2015). *Profesjonsetikk for barnehagelærere*. Bergen: Fagbokforlaget (kap 3, 4, 5, 6) (87 s.) ISBN9788245017458 (B)

Ulla, B. (2012). Kroppens kraft. Kropp som del av inkludering og profesjonsutøvelse i barnehagen. I A.L. Arnesen (red.) *Inkludering. Perspektiver i barnehagefaglige praksiser* (s. 126-148). Oslo: Universitetsforlaget (22 s.) ISBN9788215019277 (K)

Valvatne, H. & Özalp, F. (2008). Når barns morsmål er minoritetsspråk: Profesjonsutøveres holdninger og handlinger har stor betydning. I A.M. Otterstad (Red.). *Profesjonsutøvelse og kulturelt mangfold - fra utsikt til innsikt* (s. 231-251). Oslo: Universitetsforlaget (20 s.) ISBN71512354620002201 (K)

Winje, G. (2010). *Høytidsmarkering i barnehagen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget (kap. 2, 4, 6, 7, 8, og s. 61-77 i kap. 5.) (89 s.) (B)

LBLHKKK18 Kunst, kultur og kreativitet (Høst 2019–Vår 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 20

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlige: Kjartan Belseth, Liv Anne Fossbråten

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Absolutte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Vilkår for ny/utsatt eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i *Bachelorstudium i barnehagelærerutdanning, heltid*.

Absolutte forkunnskaper

Progresjonskravene i barnehagelærerutdanningen må være bestått. Se generell del av studieplanen.

Undervisningssemester

3. og 4. semester (høst og vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Målet er å gi studenten kunnskap og kompetanse til å oppfylle krav og forventninger satt i *Nasjonale retningslinjer for barnehagelærerutdanning* innenfor kunnskapsområdet *Kunst, kultur og kreativitet*.

Kunnskap

Etter fullført emne har studenten kunnskap om

- hvordan kunst og kultur bidrar til barns ulike opplevelser og uttrykksformer, læring og danning
- ulike syn på kunst og kultur, estetikk, kreativitet og kreative prosesser
- kommunikasjons- og spillteorier i estetiske sammenhenger, og om motivasjon, identitet og selvoppfatning i arbeid med kunst- og kulturfaglige områder
- barns musikalitet og musikalske utvikling, barns utvikling i skapende arbeid innen digital og to- og tredimensjonale former og uttrykk, og om estetiske dimensjoner og formmessige elementer i barns dramatisk lek og utvikling
- barnekultur, kulturarv i flerkulturelle perspektiver, samiske kulturer, og har forståelse for hvordan kultur påvirker barns ulike uttrykksformer
- prosjektarbeid med barn
- lyttende pedagogikk
- pedagogisk dokumentasjon

Ferdigheter

Etter fullført emne har studenten følgende ferdigheter

- kan planlegge, gjennomføre, dokumentere og vurdere kunstneriske og kunstpedagogiske prosesser med og for barn
- kan strukturere og skape miljøer som inviterer barn til estetiske opplevelser, undring, utforskning, skaperglede og lek
- kan legge til rette for kunst- og kulturopplevelser og fremme barns estetiske utvikling
- kan bruke sin faglighet til improvisasjon i lek og læring
- kan anvende, eller kjenner til ulike redskaper, teknikker og materialer fra forskjellige håndverkstradisjoner, deriblant samiske, og utforske disse i spill med barn
- kan planlegge, dokumentere og vurdere prosjektarbeid med barn

Generell kompetanse

Etter fullført emne har studenten følgende generell kompetanse

- ser barn som kompetente deltakere som kan medvirke i barnehagens kunst- og kulturarbeid
- har en bevisst holdning til, følsomhet for og innlevelse i barns forskjellige artede estetiske uttrykksformer og kan bidra til at barn får forståelse for hverandres kulturelle bakgrunn.
- forstår barnehagelærerens betydning som medskaper, deltaker og rollemodell i barns utforskning og uttrykk, og kjenner betydningen av og kan stimulere barns skaperglede og mestringfølelse
- kan ivareta kjønnsperspektiver og flerkulturelle perspektiver i skapende aktiviteter og kunst- og kulturformidling i barnehagen.
- forstår utviklingsarbeid og forskning som forutsetning for å styrke det kunst- og kulturfaglige arbeidet i barnehagen
- forstår hvilken betydning kunst, kultur og kreativitet har for barnets dannelse gjennom medvirkning

Innhold

Innholdet i kreativt arbeid med barn er strukturert etter felles tematikk med kunnskapsområdet Kunst, kultur og kreativitet. Studenten vil møte kunnskapsområdet i 3. og 4. semester der kunst, kultur og kreativitet aktualiseres gjennom hele begge semestre.

Faglige og fagdidaktiske emner vil være:

- Barnskreative uttrykk
- Didaktikk og faglig ledelse av estetiske prosesser
- Opplevelse av kunst og kultur gjennom varierte sanseinntrykk
- Barns medvirkning og dannelse gjennom kreative prosesser.

Kunnskapsområdet vil benytte kompetanse fra musikk, drama, kunst og håndverk og pedagogikk.

Mangfoldsperspektiver, pedagogisk ledelse og samiske perspektiver ligger til grunn i alle emner.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisning vil foregå på ulike måter, blant annet: gruppearbeid, praktiske øvelser, forelesninger, selvstudium, arbeid med barnehagebarn, veiledninger, demonstrasjoner, prosjektarbeid, presentasjoner og eventuelt ekskursjoner. Teoretisk og praktisk undervisning skal utfylle hverandre.

Studentene må bruke IKT som et verktøy knyttet til ulike arbeidsoppgaver i emnet. Studentene skal også være kjent med bibliotekets tilbud.

Arena for undervisning:

- Barnehagen
- Gallerier
- Teatre
- Auditorium/klasserom
- Grupperom

Andre arenaer i samarbeid med kunnskapsområdet aktualiseres.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er minimum 25 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

40 dagers praksis i en av HiØs partnerbarnehager. Praksiser knyttet til dette kunnskapsområdet, sammen med kunnskapsområdene *Barns utvikling lek og læring 2* og *Språk, tekst og matematikk*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen:

1. Obligatorisk deltakelse i undervisning. Minimum 80 % tilstedeværelse. Ved tilstedeværelse under 70 % må hele emnet tas på nytt neste studieår.
2. Godkjent og bestått praksis
3. Presentasjon av prosjekt
4. Fagtekst knyttet til praksis og teori på ca. 1500 ord
5. Arbeider produsert i Kunst og håndverk skal vises frem og godkjennes

Studenten vil få tilbakemelding om godkjent/ikke godkjent. Dersom arbeidskrav ikke godkjennes, vil studenten kun få én ny mulighet til å rette opp dette. Dette med unntak av arbeidskrav nr. 1.

Eksamen

Praktisk/kunstnerisk framføring i gruppe og individuell muntlig eksamen

Eksam en består av to komponenter:

- Gruppevis praktisk/kunstnerisk framføring ut fra en gitt oppgave, som gis 1 (én) uke før eksamen. Varighet: 5-10 minutter.
- Individuell muntlig eksamen der studenten kan få spørsmål fra framføringen og prøves i emnets læringsutbytte. Varighet ca. 10 minutter.

Total varighet tilsammen på eksamenskomponentene er ca. 15-20 minutter.

Det settes en individuell karakter etter karakterregel A-F.

Sensorordning

Interne sensorer.

Vilkår for ny/utsatt eksamen

Ved forbedring av karakter eller ikke bestått karakter i emnet, må begge eksamenskomponenter tas på nytt ved neste ordinære eksamen.

Evaluerings av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- midtveisevaluering
- underveisevaluering
- sluttevaluering

Resultatene behandles av

- Emneansvarlig i samarbeid med lærerteamet og tillitsvalgte
- Studieleder på programutvalgsmøte

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 3. juni 2019.

Bakke, K., Jenssen, C. og Sæbø, A.B. (red.) (2017). Kunst, kultur og kreativitet. Kunstfaglig arbeid i barnehagen (2. utgave). Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1 og 3 (55 s.)

Eilifsen, M. (red.) (2014). På kryss og tvers. Mulighet for flerfaglig arbeid i barnehagen. Oslo: Universitetsforlaget (216 s.)

Fossbråten L.A. og Pihlstrøm J. (1995). Barn leker teater. Spillrom forlag (80 s.)

Fønnebø, B. (2014). Kunstneriske bevegelser i barnehagen. Oslo: Cappelen Akademisk (285 s.)

Haabesland, A.Å. og Vavik, R.E. (2000). Kunst og håndverk - hva og hvorfor. Bergen: Fagbokforlaget. Utvalgte sider: 11-26 og 128-303 (190 s.)

Hernes, L., Os, E. og Selmer-Olsen, I. (2010). Med kjærlighet til publikum. Kunst for barn under tre år. Oslo: Cappelen Akademisk. Kap 1, 2, 3 (36 s.)

Karlsen, K.H. og Bjørnstad, G.B. (red.) (2019). Skaperglede, engasjement og utforskertrang. Nye perspektiver på estetiske og tverrfaglige undervisningsmetoder som redskap i pedagogisk virksomhet. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 3-6, 9 og 11-15 (167 s.)

Kolle, T., Larsen, A.S. og Ulla, B. (2017). Pedagogisk dokumentasjon. Inspirasjoner til bevegelige praksiser (2. utgave). Bergen: Fagbokforlaget (220 s.)

*Kulset, N.B. (2015). Musikk og andrespråk. Norsk tilegnelse for små barn med et annet morsmål. Oslo: Universitetsforlaget. Utvalgte sider: «Musikken i språket, språket i musikken», s. 50-66 (16 s.)

*Liset, M.S., Myrstad, A. og Sverdrup, T. (2011). Møter i bevegelse. Å improvisere med de yngste barna. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1 og 7 (29 s.)

*Sæbø, A.B. (2016). Drama som læringsform. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 2 (13 s.)

Sæther, M., og Angelo, E. (2012). Barnet og musikken: Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter (2. utgave). Oslo: Universitetsforlaget (192 s.)

Waterhouse A.H.L. (2013). I materialenes verden. Fagbokforlaget. Kap. 8 og 9 (48 s.)

Wolf, K.D. (2014). Små barns lek og samspill i barnehagen. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1 (48 s.)

* = tilgjengelig i Canvas

All undervisningsaktivitet inngår også som en del av pensum.

Anbefalt tilleggslitteratur:

Juuso, R. og Bjørn, I.M.A. (2003). Temahefte om samisk kultur i barnehagen. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Karlsen, K.H. og Bjørnstad, G.B. (red.) (2019). Skaperglede, engasjement og utforskertrang. Nye perspektiver på estetiske og tverrfaglige undervisningsmetoder som redskap i pedagogisk virksomhet. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1-2, 7-8 og 10 (? s.)

Krossbakken, E. og Pihlstrøm, J. (2015). Syng! Eget forlag (sangbok)

Odegard, N. (2015). Gjenbruk som kreativ kraft. Oslo: Pedagogisk Forum. Kap. 2, 3, 4 og 5 (86 s.)

LBLHBUL219 Barns utvikling, lek og læring (Høst 2019–Vår 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 20

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Sigrid Hoveid

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Absolutte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Vilkår for ny/utsatt eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i *Bachelorstudium i barnehagelærerutdanning, heltid*.

Absolutte forkunnskaper

Progresjonskravene for barnehagelærerutdanningen må være bestått. Se generell del av studieplanen.

Undervisningssemester

3. og 4. semester (høst og vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap Studenten

- har kunnskap om aktuelle teorier og forskning om barnsutvikling, lek, læring og danning
- har kunnskap om leken som fenomen i barndommen og som en arena for læring, vennskap og kontakt mellom barn
- har kunnskap om observasjon og pedagogisk dokumentasjon som forutsetning for didaktisk tilrettelegging for barns leke- og læringsprosesser og av barnehagens leke- og læringsmiljø
- har kunnskap om barnsværemåter, omsorgs-, leke- og læringsbehov særlig knyttet til de yngste barna i barnehagen og til overgangen barnehage/skole
- har kunnskap om ulike pedagogiske og digitale verktøys betydning for å fremme barns lek og læring og hvordan disse kan brukes kreativt og kritisk
- har kjennskap til samisk barneoppdragelse
- har kunnskap om den offentlige barnehagedebatten har kunnskap om barn i vanskelige livssituasjoner

Ferdigheter

Studenten kan

- gå inn i omsorgsfulle relasjoner med barn, preget av vilje til innlevelse og anerkjennelse av hvert enkelt barn og framstå som en bevisst rolle- og språkmodell både for barn og i samarbeid med personale og foresatte
- tilrettelegge og formidle barnehagens innhold på en helhetlig og sammenhengende måte som inkluderer barns erfaringer, interesser og rett til medvirkning
- planlegge, grunngi og reflektere over eget og andres pedagogiske arbeid i lys av praksiserfaringer, teori og forskning
- analysere og reflektere over grunnleggende spørsmål som gjelder sosialt og kulturelt mangfold og bruke dette som en ressurs i pedagogisk arbeid med barn i samarbeid med foresatte
- lede pedagogiske prosesser og se, møte og støtte barns nysgjerrighet og skapende uttrykk i allsidige leke- og læringsopplevelser
- kan identifisere særskilte behov hos enkeltbarn, herunder identifisere tegn på vold eller seksuelle overgrep. På bakgrunn av faglige vurderinger kan kandidaten etablere samarbeid med aktuelle tverrfaglig og tverrfaglige samarbeidspartnere til barnets beste.

Generell kompetanse

Studenten kan

- utøve profesjonelt skjønn gjennom å anvende faglig kompetanse på praktiske og teoretiske problemstillinger
- vise grunnleggende toleranse, interesse og respekt for barns særegne behov og læringsmuligheter uansett alder, sosial, kulturell, religiøs eller livssynsbasert tilhørighet
- vise etisk og faglig innsikt gjennom refleksjon om barns integritet basert på forståelse av demokrati, likeverd og likestilling
- analysere og reflektere kritisk over profesjonelle og etiske utfordringer knyttet til pedagogisk arbeid med barnsutvikling, lek, læring og danning
- artikulere, formidle og videreutvikle sin kompetanse om pedagogisk arbeid med barn

Innhold

Emnet skal gi innsikt i pedagogisk kunnskap og bidra til studenten sin dannelsesprosess, evnetil kritisk tenkning, kunnskap om forholdet mellom teori og praksis og innsikt i vitenskapelig tenkema og etisk refleksjon. Emnet tar utgangspunkt i at pedagogisk kunnskap er mangesidig og omfatter delområder som psykologi, sosiologi, filosofi, didaktikk og idéhistorie. Mangfoldsperspektiver, pedagogisk ledelse og samiske perspektiver ligger til grunn i alle kunnskapsområder.

Undervisnings- og læringsformer

Emnet legger opp til varierte og studentaktive undervisnings- og læringsformer. Det er forventet at studentene arbeider mye selvstendig utenom forelesning.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er minimum 25 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

40 dagers praksis i en av HiØs partnerbarnehager, som ivaretar praksis i dette kunnskapsområdet sammen med kunnskapsområdene Språk, tekst og matematikk og Kunst, kultur og kreativitet, fordelt på 3. og 4. semester. 5 av disse dagene skal knyttes til tema overgang barnehage-skole.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Obligatorisk deltakelse i undervisning. Minimum 80 % tilstedeværelse. Ved tilstedeværelse under 70 % må hele emnet tas på nytt neste studieår.
2. Praksis: Deltagelse på praksisforum. Godkjent og bestått praksis
3. Faglig skriftlig tekst som leveres digitalt i Canvasi Wordformat.
4. Faglig muntlig fremføring.

Studenten vil få tilbakemelding fra faglærer om godkjent/ikke godkjent. Dersom arbeidskrav ikke godkjennes, vil studenten kun få én ny mulighet til å rette opp dette. Dette med unntak av arbeidskrav nr. 1.

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Muntlig gruppeeksamen, av varighet ca 45 minutter. Det gis en samlet karakter for gruppen. Karakterregel A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor

Vilkår for ny/utsatt eksamen

Ved forbedring av karakter eller ikke bestått karakter i emnet må kandidatene gjennomføre ny gruppeeksamen

Evaluerings av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering. Resultatene behandles av studieleder, emneansvarlig og faglærere.

Resultatene behandles av:

- trinnleder på trinnledermøte

- av studieleder på program utvalgsmøte

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 31.5.2019

Bae, B. (2018). Politikk, lek og læring. Barnehageliv fra mangekanter. Bergen: Fagbokforlaget. (200 sider)

Bae, B. (red.) (2013). Medvirkning i barnehagen. Potensialer i det uforutsette. Bergen: Fagbokforlaget. (Kap. 1, 2, 3, 4, 5. 119 sider)

Biesta, G.J.J. (2014). Utdanningens vidunderlige risiko. Bergen: Fagbokforlaget. (Kap. 1, 2, 4, 6. 70 sider)

Dahlberg, G., Moss, P. & Pence, A. (2009). Fra kvalitet til meningsskaping. Morgendagens barnehage. Oslo: Kommuneforlaget. (Kap. 1, 2, 3, 4, 5. 183 sider)

Hennum, B.A. & Østrem, S. (2016). Barnehagelæreren som profesjonsutøver. Cappelen Damm Akademisk (Kap. 1, 2, 3, 4, 5. 100 sider)

Johannessen, N. & Sandvik, N. (2008). Små barn og medvirkning. Noen perspektiver. Cappelen Akademisk Forlag. (100 sider)

Kolle, T., Larsen, A.S. & Ulla, B. (2017). Pedagogisk dokumentasjon. Inspirasjon til bevegelige praksiser. Bergen: Fagbokforlaget. (129 sider)

Lafton, T. & Otterstad, A.M. (red) (2018). Barnehagepedagogiske linjeskift. Bergen: Fagbokforlaget. (Kap. 1, 2, 6, 12. 68 sider)

Løkken, G. (2004) Toddlerkultur. Om ett- og toåringers sosiale omgang i barnehagen. Cappelen Akademisk Forlag. 7. opplag 2015. (160 sider)

Sandvik, N. (red) (2016). Småbarnspedagogikkens komplekse komposisjoner. Læring møter filosofi. Bergen: Fagbokforlaget. (170 sider)

Sommer, D. (2018). Utvikling. Fra utviklingspsykologi til utviklingsvitenskap. Oslo: Universitetsforlaget. (100 sider)

Tillegglitteratur:

Barnehagefolk, nr. 3, 2015. Tenkere i tiden. Oslo: Barnehageforum.

Blaafalk, H., Solheim, M. & Aaserud, G. (red) (2017). Barnehagelæreren som politisk aktør. Bergen: Fagbokforlaget.

Johannessen, Nina (2013). Tvil som drivkraft. Nordisk barnehageforskning, 6(6), 1-17

Jæger, H. & Tøgersen, J.K. (red) (2016). Barnekultur. Oslo: Cappelen Akademisk.

Greve, A. (2009). Vennekamp mellom små barn i barnehagen. Oslo: Pedagogisk Forum.

Gulpinar, T., Hernes, L. & Winger, N. (red.) (2016). Blikk fra barnehagen. Bergen: Fagbokforlaget.

Larsen, Ann Sofi (2010). Potensialer i ubestemmelige øyeblikk. Nordisk barnehageforskning. 8(4), 1-13.

Schibbye, A.L. & Løvlie, E. (2017). Du og barnet. Om å skape gode relasjoner med barn. Oslo: Universitetsforlaget.

Sæverot, H. & Werler, T.C. (red.) (2017). Pedagogikkens språk. Kunnskapsformer i pedagogikkvitenskap. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 02:49:59

LBLHSTM19 Språk, tekst og matematikk (Høst 2019–Vår 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 20

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Emneansvarlig: Marion Elisenberg

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Absolutte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Vilkår for ny/utsatt eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i *Bachelorstudium i barnehagelærerutdanning, heltid*.

Absolutte forkunnskaper

Progresjonskraven til barnehagelærerutdanningen må være innfridd. Se generell del av studieplanen.

Undervisningssemester

3. og 4. semester (høst og vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- har kunnskap om barns matematiske utvikling, barns muntlige og skriftlige språk og språkutvikling, også i flerspråklige og flerkulturelle perspektiv.
- har kunnskap om hvordan barn tilegner seg dialogferdigheter og hvordan de skaper mening med og uttrykker seg gjennom ulike tegnsystemer.
- har kunnskap om skjønnlitteratur og sakprosa for barn, moderne tekst- og mediekulturer og sjangrer fra muntlige fortellertradisjoner med særlig vekt på samisk fortellertradisjon.
- har grunnleggende kunnskap om språk-, tekst- og matematikkmiljøets betydning for alle barns lek og deltakelse i hverdagsaktiviteter.
- har grunnleggende kunnskap om lekens og samtalens betydning for barns teksterfaringer, språk- og matematikkutvikling og hvordan språk og matematikk brukes som verktøy for utforskning og tenking.
- har kunnskap om estetiske og kroppslige aspekter ved barns språklige og matematiske utvikling.

Ferdigheter

Kandidaten

- kan observere, vurdere, legge til rette for og støtte barns språklige, tekstlige og matematiske utvikling i lys av barnehagens pedagogiske virksomhet.
- er en bevisst språklig rollemodell og en samtalepartner som fremmer barns aktive deltakelse, utvikling og dannelse.
- kan skape et inkluderende og variert lekemiljø for matematisk og språklig utforskning, fortellinger og høytlesing og sikre mangfold i barns tekstopplevelser og lesefelleskap, også i et flerkulturelt perspektiv.
- kan veilede, lede og kritisk reflektere over arbeidet med språk, tekst og matematikk i barnehagen.
- innehar profesjonsfaglig digital kompetanse.

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan delta aktivt og kritisk i samtidens barnehagefaglige diskusjoner knyttet til språk, tekst og matematikk, samt drøfte etiske og faglig-pedagogiske problemstillinger med personalet, foresatte og eksterne samarbeidspartnere.
- kan utøve pedagogisk ledelse i arbeidet med å inkludere og anerkjenne alle barns språklige, tekstlige og matematiske erfaringer.
- er bevisst det språklige, litterære og matematiske lekemiljøets betydning for arbeidet med dannelse, demokrati og likestilling.
- mestrer norsk muntlig og skriftlig (bokmål og nynorsk) og kan bruke språket kvalifisert i profesjonssammenheng.

Innhold

Innholdet ses i sammenheng med Nasjonale retningslinjer for barnehagelærerutdanning og Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

- Muntlig språkutvikling, generell begrepslæring og språkets betydning for læring av matematikk
- Skriftspråkutvikling og skriftspråkstimulering, overgang barnehage-skole
- Flerspråklig utvikling
- Uliketyper samtaler med barn
- Helhetlig observasjon og vurdering
- Kritisk og etisk bruk av kartleggingsverktøy
- Barnelitterære tekster
- Høytlesing, litterær samtale og muntlig fortelling

- Tall og barnsutvikling av tallforståelse
- Begynnende regning og gryende forståelse for symboler og tallsystemer
- Måling og romforståelse
- Tilrettelegging og bruk av barnehagens fysiske miljø og materiell som leketøy, konkretiseringsmaterieell, bøker, spill, IKT-verktøy
- Barn som problemløser og pedagogrollen i problemløsningsaktivitet
- Lek- og læringsteori sett i matematiske og språklige perspektiver

Undervisnings- og læringsformer

Undervisning vil foregå på ulike måter, blant annet: forelesninger, gruppearbeid, praktiske øvelser, veiledning, case-relaterte øvelser, loggskrivning og selvstudium. Studentene skal også gi tilbakemelding på noen av hverandres arbeidskrav. IKT er et verktøy i arbeidet med emnet, og studentene skal bruke biblioteket.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet i snitt er minimum 14 timer per uke inkludert undervisning.

Praksis

40 dagers praksis i en av HiØs partnerbarnehager, som ivaretar praksis i dette kunnskapsområdet sammen med kunnskapsrådene Barnsutvikling, lek og læring 2 og Kunst, kultur og kreativitet, fordelt på 3. og 4. semester.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Obligatorisk deltakelse i undervisning på STM er minimum 80%. Ved tilstedeværelse under 70% må emnet tas på nytt.
2. Gjennomført og bestått praksis
3. Muntlig framføring. Presentasjon av arbeid med eventyr, erfaringsdeling fra praksis og E-bok.
4. Retteoppgave. 6 skriftlige oppgaver med innhold fra kunnskapsrådet språk, tekst og matematikk. Minst en av retteoppgavene inneholder digitale verktøy. Disse oppgavene rettes, diskuteres og/eller kommenteres av medstudenter på oppgitte datoer. For å få godkjent på den enkelte oppgaven, må man være til stede og delta i dette arbeidet. Minimum 4 av de 6 retteoppgavene må være bestått for at dette arbeidet skal kunne godkjennes.
5. Mappe. 3 tekster om språk, tekst og matematikk levert individuelt, skriftlig. Disse innleverte tekstene gis det veiledning på fra faglærer, og skal leveres i eksamensmappen. Veiledning av teksten skal skje i god tid før eksamensmappen leveres. Disse tekstene må være levert innen gitt frist for at man skal få tilbakemelding på teksten.
6. E-bok. Studenten skal lage en digital bok, E-bok, som skal gjøres ferdig etter praksis og presenteres for de andre studentene.

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen. Dersom et arbeidskrav ikke er godkjent, får studenten en mulighet til å rette opp dette. Unntak er arbeidskrav nr. 1.

Eksamen

Mappevurdering

Mappevurdering bestående av tre bearbejdede tekster fra Arbeidskrav 5 samt en refleksjonstekst på ca. to sider der vedkommende blant annet grunngrir valgene han/hun har gjort i skriveprosessen. Nærmere retningslinjer for refleksjonsteksten blir gitt av emneansvarlig.

Det gis én samlet karakter for emnet etter karakterregel A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Vilkår for ny/utsatt eksamen

Ved ønske om forbedring av bestått karakter i emnet må kandidaten levere nye mappebidrag. Mappedragene kan omarbeides kun en gang dersom mappen er vurdert til ikke bestått (F).

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av

- trinnleder på trinnledermøte
- av studieleder på programutvalgsmøte

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 17. august 2018.

Teoribøker:

Carlsen M. Wathne U. Blomgren G. 2017 (3. utgave): Matematikk for barnehagelærere. Kristiansand: Høyskoleforlaget

Giæver, Katrine 2014: Inkluderende språkfelleskap i barnehagen. Bergen: Fagbokforlaget

Høigård, Anne 2013: Barnspråkutvikling muntlig og skriftlig. Oslo: Universitetsforlaget

Kibsgaard, Sonja og Olaf Husby 2014: Norsk som andrespråk. Barnehage og barnetrinn. Utvalgte kap. Oslo: Universitetsforlaget

Mjør, Ingeborg m.fl. 2018: Barnelitteratur. Sjangrar og teksttyper. Oslo: LNU/Cappelen

Nakken, Anne Hj. Og Thiel, Oliver 2014 eller 2. utg. 2016: Matematikkens skjerme. Fagbokforlaget

Pålerud, T. 2018: Se og forstå barn. Vurdering i barnehagen. Bergen: Fagbokforlaget (kap 4 og 5)

Kompendium (er til salgs i bokhandelen)

Berge, Anita 2015: «Grøsset i eventyret» i Berge: Kunsten å skrive med barn. Gode grøss fra vugge til småskole. Oslo: Universitetsforlaget

Dahle, Margunn Serigstad m.fl. 2018: «Disney som danningsagent» i Bjørg Marit Nyjordet (red): barns mediehverdag. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Grøver, Vibeke 2018: «Å lære to språk i barnehagealderen» i Å lære språk i barnehagen. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Johannesen, Nina og Torunn Wøien 2005: «Matematikk i barnehagen & hvordan kan vi gjøre det?» i Norsk Pedagogisk Tidsskrift 5/2005.

Kulset, Nora B. 2015: «Musikken i språket & språket i musikken» i Kulset Musikk og andrespråk. Norsk tilegnelse for små barn med annet morsmål. Oslo: Universitetsforlaget.

Penne, Sylvi 2001: «Å bli en som leser litteratur» i Penne: Norsk som identitetsfag. Oslo: Universitetsforlaget.

Sandvik, M. og Spurkland, M. 2009: «Hvorfor bruke litteratur i språkstimulering» i Sandvik og Spurkland: Lær meg norsk før skolestart! Språkstimulering og dokumentasjon i den flerkulturelle barnehagen. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag

Solstad, Trine 2018: «Bildeboka i den viktigste boka i barnehagen» i Solstad, Trine, Turid Thorsby Jansen og Anne Marie Øines 2018: Lesepraksiser i barnehagen. Inn i litteraturen på mange måter. Bergen: Fagbokforlaget

Fra internett:

Gjems, L. 2010: Kartlegging av barns språk: Godt for hvem i godt for hva? Nordisk barnehageforskning, Vol 3, 2010. Hentet 29.05.2018 fra <https://journals.hioa.no/index.php/nbf/article/view/286/300>

Hogsnes, H.D. 2017: Bildeboks potensiale for barns erfaringer med sammenheng i overgangen fra barnehage til skole. Viden om Literacy (22). København: National Videnscenter for læsning. Hentet 29.05.18: <http://www.videnomlaesning.dk/tidsskrift/tidsskrift-nr-22-tidlig-literacy-og-tidlig-numeracy/>

Kunnskapsdepartementet 2011: Vurdering av verktøy som brukes til å kartlegge barns språk i norske barnehager. (aktuelle sidetall kommer). Hentet 29.05.2018 fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/barnehager/rapporter-og-planer/ekspertgruppe/vurdering_av_verktoy_2011.pdf

Sandvik, M., et al. 2009: "-- Har delimit hulten til bulter? Nei, de har tenka... -- Om eventyr og matematikk med flerspråklige barn» i Norsk pedagogisk tidsskrift nr.01/2009 https://www.idunn.no/npt/2009/01/har_de_limt_hulter_til_bulter_nei_de_har_tenka_-_om_eventyr_og_matematikk

Primærlitteratur:

Barnepoesi Et utvalg fra nyere og eldre tid (legges i Canvas)

Eventyr Et (selvalgt) utvalg som inkluderer folkeeventyr, kunsteventyr, eventyr fra en annen kultur, f.eks. samisk. Velg gjerne eventyr som blir om talkt i undervisningen

Bildebøker Anna Backe-Wiig: Don Fridtjof Stian Hole: Garmannssommer Gro Dahle/Svein Nyhus: Sinna Mann Astrid Lindgren: Mirabell

I tillegg: En valgfri bildebok fra en gitt liste over nyere bøker. Det blir den boken du skal skrive om i teksten som skal i eksamensappen.

Fortellingsbøker for barn Maria Parr: Vaffelhjerte Håkon Øvreås: Brune

Anbefalt til videre lesing: (listen blir supplert underveis)

Gjervan, M. (red.) 2006: Temahefte om språklig og kulturelt mangfold. Oslo: Kunnskapsdepartementet

Grøver, Vibeke 2018: Å lære språk i barnehagen. Kap. 1-5 Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Juuso, Randi og Inga Margrethe Eira Bjørn: Temahefte om samisk kultur i barnehagen. Oslo: Kunnskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddc>

Kjelaas, Irmelin 2009: «Trollet bodde i vann med fart i» - om stimulering av ord og begrepskompetanse hos flerspråklige førskolebarn». Noa. Tidsskrift for norsk som andrespråk. Norsk tilegnelse for små barn med annet morsmål (25-2)

Selås, Magnhild og Ann-Kristin Helland Gujord (red.): Språkmøte i barnehagen, Bergen: Fagbokforlaget

Solstad, Trine, Turid Thorsby Jansen og Anne Marie Øines: Lesepraktiser i barnehagen. Bergen: Fagbokforlaget

Wagner, Åse Kari H., Strömqvist, Sven og Uppstad, Per Henning 2008: Strömqvist og Uppstad: Det flerspråklige mennesket. En grunnbok om skriftspråklæring. (Kap. 2 er særlig aktuelt) Bergen: Fagbokforlaget (LNU)

Temahefte Antall, rom og form: <http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/Barnehager/temahefte/Temahefte%20om%20antall%20rom%20og%20form.pdf>

Udir: Språk er mer enn prat. <http://www.udir.no/Barnehage/Stotteressurser/Sprak/sprakveileder/>

Udir: Temahefte for språk og språkmiljø.

http://www.udir.no/Upload/barnehage/Pedagogikk/Temahefter/Temahefte%20om_spr%c3%a5miljo_og_sprakstimulering_i_barnehagen_bokm%c3%a5l_web.pdf?epslanguage=no

---

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 02:49:59

LFPL314 Formidling og pedagogisk ledelse (Høst 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 30

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Christian Bjørn Bjerke

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Absolutte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Vilkår for ny/utsatt eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Valgfritt fordypningsemne i Barnehagelærerutdanningen, både heltid og deltid. *Formidling og pedagogisk ledelse* er et fordypningsområde i utdanningen.

Absolutte forkunnskaper

Progresjonskravene i barnehagelærerutdanningen må være innfridd. Se generell del av studieplanen.

Undervisningssemester

Barnehagelærerutdanningen, heltid: 5. semester (høst).

Barnehagelærerutdanningen, deltid: 7. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- har kunnskap om tekst og sjanger og bruk av IKT-ressurser i barnehagen
- har kunnskap om formidling av tekster til barn og voksne
- har kunnskap om arbeid med språkstimulering i barnehagen
- kan bruke tekster, skjønnlitterære og sakpregede, aktivt i barnehagen
- har kunnskap om og trening i å bruke fortelling som metode
- har innsikt i tekstskaping og dramaturgi
- kan arbeide med tekster i et flerkulturelt perspektiv

Ferdigheter

Kandidaten kan

- lede pedagogiske prosesser
- formidle tekster av ulikt slag til barn og voksne
- planlegge og lede formidlingssituasjoner
- legge til rette for at barn i barnehagen utvikler gode formidlingsevner

Generell kompetanse

Kandidaten

- er fortrolig med seg selv som formidler
- kan formidle tekster til barn og voksne
- kan utvikle barnsevne til å formidle tekster, egne følelser og erfaringer
- kan formidle tekster både skriftlig og muntlig
- er bevisst sin rolle som formidler i barnehagen
- er bevisst på at arbeid med forskjellige tekster og formidling i barnehagen kan bidra positivt til barnskjønns sosialisering.

Innhold

Emnet er bygget opp rundt et norskfaglig og dramafaglig skjæringspunkt, der vekten ligger på kunnskap om tekst, formidling og fortelling. Emnet ivaretar en faglig fordypning innenfor norskfaglige og dramafaglige temaer, samtidig som disse sees i sammenheng. Innholdet er delt i tre hovedtemaer:

Norsk- og dramafaglige temaer.

Emnet gir kunnskap om:

- tekst- og sjangerlære
- formidling av sakpregede og skjønnlitterære tekster til barn
- språkstimulering i barnehagen
- tekstskaping

- multimodale tekster
- norsk i et flerkulturelt perspektiv
- fortelling
- dramaturgi
- tekstskaping og drama (rollespill, dukketeater, skyggespill, stasjonslek, m.m.)
- praktiske øvelser til bruk i barnehage for å utvikle barnas formidlingskompetanse
- bruk av bilder i formidling
- valg av virkemidler i fremføring av tekster

Utvikling av studentenes egen formidlingsferdighet

Arbeidet omfatter:

- muntlige aktiviteter, som f.eks. høytlesning, trening i å fortelle historier, formidling av muntlige tekster til barn og voksne
- praktiske øvelser i formidling
- fremføring av tekster for barn og voksne

Arbeid i barnehagen

Studiets sterke praksis- og profesjonsorienterte vinkling av undervisningsformene vil i stor grad være med på å forberede studentene for arbeid i barnehagen.

Undervisnings- og læringsformer

Emnet omfatter varierte arbeidsformer; arbeid i ulike gruppestørrelser, prosjektorientert arbeid, forelesninger, refleksjonslogg, erfaringsutvekslinger og refleksjoner, etterlesning, individuelt arbeid og selvstudium. Det forutsettes at studentene kan bruke IKT som kommunikasjonsmiddel. Canvas er læringsplattformen i emnet.

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 800 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Praksis

10 dagers praksis i en av HiØs partnerbarnehager.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Studentene blir vurdert underveis i tilknytning til arbeidskrav. Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen:

1. Obligatorisk deltakelse i undervisning. Minimum 80 % tilstedeværelse. Ved tilstedeværelse under 70 % må hele emnet tas på nytt neste studieår.
2. Treskriftlige refleksjonslogger, hver på 3-4 sider
3. Muntlig refleksjonslogg fra oppgavegjennomført i praksis. Refleksjonsloggen presenteres med formålstjenlig bruk av digitale verktøy.
4. Gjennomført og bestått fordypningspraksis

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan framstille seg til eksamen. Dersom et arbeidskrav ikke blir godkjent, får studenten en mulighet til å rette opp dette, med unntak av arbeidskrav 1.

Eksamen

Det er to deksamener i emnet.

Deleksamen 1: **Praktisk, muntlig eksamen i gruppe (vektning 60%)**. Praktisk muntlig eksamen består av en presentasjon i grupper på 2-3 studenter. Varighet ca 20 minutter. Det gis én karakter for gruppen. Ekstern sensur.

Deleksamen 2: **Hjemmeeksamen (vektning 40%)**. Hjemmeeksamen består av en individuell, skriftlig fagtekst. Valgfritt tema relatert til verkstedsarbeid, praksis i barnehagen og relevant teori. Tema skal godkjennes av faglærer på forhånd. Intern sensur.

Karakterregel A- F ved begge deksamener. Det gis en samlet karakter i emnet. Begge deksamener må være bestått før studenten får endelig karakter i emnet.

Dersom studenten ikke består én av deksamenerne, kan den rettas opp igjen.

Vilkår for ny/utsatt eksamen

Studenter som ikke består eller ikke tar deksamener 1 til ordinær tid, kan ta ny/utsatt gruppeeksamen første året etter.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av

- trinnleder på trinnledermøte
- av studieleder på programutvalgsmøte

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 11. august 2015.

Liset, Marte Sverdrup; Myrstad, Anne; Sverdrup, Toril (red.) 2011. Møter i bevegelse - å improvisere med de yngste barna. Bergen: Fagbokforlaget. 200 sider

Dahlsveen, Heidi 2008: Innføringsbok i muntlig fortellerkunst. Oslo: Universitetsforlaget 150 sider

Handagaard, Ingvild 2005. God i muntlig?; fortellerteknikk, retorikk og fremføringskunnskap. Oslo: Høyskoleforlaget 300 sider

Kjeldsen, Jens E. 2004: Retorikk i vår tid. Oslo: Spartacus 300 sider

Utdrag:

Gladstø/Gjervan/Hovik/Skagen: Dramaturgi del 2 (side 155 - 220) 65 sider

Selvalgt pensum 300 sider Kompendium med teori relaterte artikler: 300 sider

Kompendium med skjønnlitterære og sakpregede tekster: 200 sider

---

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 23:19:04

LKKK314 Kunst, kultur og kreativitet (Høst 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 30

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlige: Trine Sofie Dybvikstrand, Einar K. Krossbakken

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Absolutte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Valgfritt fordypningsemne i Barneagelærerutdanningen, både heltid og deltid. *Kunst, kultur og kreativitet* er et fordypningsområde i utdanningen som bygger videre på *Kunst, kultur og kreativitet* fra 2. studieår i Barneagelærerutdanningen.

Absolutte forkunnskaper

Progresjonskravene i Barneagelærerutdanningen må være bestått. Se generell del av studieplanen.

Undervisningssemester

Barneagelærerutdanningen, heltid: 5. semester (høst).

Barneagelærerutdanningen, deltid: 7. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Målet er å gi studenten kunnskap og kompetanse til å oppfylle krav og forventninger satt i Nasjonale retningslinjer for barnehagelærerutdanning innenfor kunnskapsområdet *Kunst, kultur og kreativitet*.

Kunnskap

Studenten

- kjenner til hovedtrekk innen kunst-, musikk- og teaterhistorie
- har kunnskap i bruk av digitale uttrykk som har båndelyd og bilder (levende og stille) som modaliteter
- har økt kunnskap i musikalske, dramatiske og skulptur-/billedkunstneriske uttrykk
- har kunnskap om små barns persepsjon ved kunstneriske uttrykk som musikk, teater, skulptur og billedkunst
- har kunnskap om barnskunstneriske utvikling som grunnlag for skapende og utøvende aktiviteter
- har kunnskap om endrings- og utviklingsarbeid i barnehagen som en lærende organisasjon

Ferdigheter

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre/tilrettelegge, dokumentere og evaluere kunstfaglige aktiviteter med barn på ulike alderstrinn
- kan bidra med nyteknisk rundt barns kommunikative evner gjennom barnas egne uttrykk
- har økt egenferdighet i de utøvende disiplinene innen drama, kunst og håndverk og musikk
- kan evaluere egne og andres kunstneriske uttrykk

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for og innsikt i kunnskapsrådets faglige elementer knyttet til musikalske, dramatiske og visuelle uttrykk
- kan se kunnskapsrådet i et samfunnsperspektiv
- kan ivareta flerkulturelle perspektiver i eget, skapende arbeid og i skapende aktiviteter med barn
- kan skape gode opplevelser og magiske øyeblikk for/med barn
- ser verdien av kunstfaglig virksomhet, også i et dannelsesperspektiv

Innhold

Emnet er en videreføring av det obligatoriske emnet *Kunst, kultur og kreativitet* i 2. studieår i barnehagelærerutdanningen. Studenten vil få økt innsikt og forbedrede ferdigheter i kunstfagene. Det vil bli gitt mulighet for noe mer fordypning i ett av fagene musikk, kunst og håndverk og drama.

Faglige og fagdidaktiske temaer vil være:

- Økt innsikt i og forståelse for barn og kunst
- Økt dyktighet i selv å formidle/utøve kunstneriske uttrykk
- Didaktiske og faglige utfordringer i ledelse av kunstnerisk arbeid med barn

- Barnsopplevelser gjennom varierte sanseinntrykk og skaperglede
- Barns medvirkning og dannning i estetisk arbeid
- Estetiske erfaringer og estetiske forståelser i et flerkulturelt perspektiv

Kunnskapsområdet vil benytte kompetanse fra musikk, drama, kunst og håndverk og pedagogikk.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisning vil foregå på ulike måter, blant annet: gruppearbeid, praktiske øvelser, forelesninger, selvstudium, arbeid med barnehagebarn, gruppe og individuelle veiledninger, demonstrasjoner og ekskursjoner. Teoretisk og praktisk undervisning skal utfylle hverandre.

Studentene må bruke IKT som et verktøy knyttet til ulike arbeidsoppgaver i emnet. Studentene skal også være kjent med bibliotekets tilbud.

Arenaer for undervisning:

- Barnehagen
- Gallerier
- Teatre/konserter
- Auditorium/klasserom/verksted
- Grupperom

Andre arenaer i samfunnet der kunnskapsområdet aktualiseres.

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 800 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Praksis

10 dagers praksis i en av HiØs parnterbarnehager.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen:

1. Obligatorisk deltakelse i undervisning. Minimum 80 % tilstedeværelse. Ved tilstedeværelse under 70 % må hele emnet tas på nytt neste studieår.
2. Godkjent og bestått praksis
3. Deltakelse i et felles prosjekt, samt en individuell fagtekst knyttet til prosjektet (4-6 s.). Det vil bli anledning til å fordype seg i ett av de tre fagområdene: musikk, drama eller kunst og håndverk
4. Obligatorisk heldagsstudietur

Studenten vil få tilbakemelding fra faglærer om godkjent/ikke godkjent. Dersom arbeidskrav ikke godkjennes, vil studenten kun få én ny mulighet til å rette opp dette. Dette med unntak av arbeidskrav nr. 1.

Eksamen

Individuell, kunstnerisk presentasjon på 5-10 min., der man tydeliggjør et billedkunstnerisk/skulpturelt, dramatisk og/eller musikalsk uttrykk. Presentasjonen etterfølges av en faglig samtale med utgangspunkt i presentasjonen og pensum litteratur; varighet: ca 20 minutter,

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Interne sensorer.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av

- trinnleder på trinnledermøte
- av studieleder på programutvalgsmøte

Litteratur

Litteraturlisten er sist revidert 2. juni 2020.

Bakke, Kari; Jenssen, Cathrine og Sæbø, Aud Berggraf (red.) (2011) Kunst, kultur og kreativitet. Kunstfaglig arbeid i barnehagen

Bråten I., Kvalbein Å. (2014) Ting på nytt. Fagbokforlaget

Eilifsen, Margareth (2014) På kryss og tvers. Mulighet for flerfaglig arbeid i barnehagen. Universitetsforlaget

Fossbråten L.A, Pihlstrøm J. (1995) Barn leker teater. Spillrom forlag

Frisch, Nina S. Letnes, Mari-Ann, og Moe, Jørgen: Boka om kunst og håndverk i barnehagen, Universitetsforlaget, Oslo.

Fønnebø, Bente (2014) Kunstneriske bevegelser i barnehagen. Cappelen Damm Akademisk

Hansen, Hege. En barnehage til begjær - Å gi form til barnehagens innhold. Fagbokforlaget

Hammer og Strøm søe, Drama og skapende prosesser i barnehagen. Fagbokforlaget

Haugen, S., Løkken, G. Røthle, M.: Småbarnspedagogikk. Oslo: Cappelen Akademisk forlag. 2005. Kapittel om kunst, estetikk og utvikling. Den blir avhengig av antallsider vi må forholde oss til.

Juell E., Norskog T. J. (2011) Å løpe mot stjernene. Fagbokforlaget

Hernes, Osog Selmer-Olsen (2010) Med kjærlighet til publikum. Kunst for barn under tre år. Oslo: Cappelen Akademiske forlag.

Krossbakken, E. og Pihlstrøm, J. (2015) Syng! Eget forlag

Liset Sverdrup M, Myrstad A, Myrstad T (2011): Møter i bevegelse: å improvisere med de yngste. Fagbokforlaget, Bergen.

Sæther Morten, Aalberg Angelo Elin 2012: Barnet og musikken: innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter. Oslo: Universitetsforlaget

Waterhouse Lorvik A. H. (2013) I materialenes verden. Fagbokforlaget

Wolf Danielsen K. (2014) Små barns lek og samspill i barnehagen. Universitetsforlaget

Diverse kompendier.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 23:19:05

LMFE314 Mangfold og fellesskap (Høst 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 30

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Marianne Østli

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Absolutte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Valgfritt fordypningsemne i *Barnehagelærerutdanningen*, både heltid og deltid.

Absolutte forkunnskaper

Progresjonkravene på *Barnehagelærerutdanningen* må være bestått. Se generell del av studieplanen.

Undervisningssemester

Barnehagelærerutdanningen, heltid: 5. semester (høst).

Barnehagelærerutdanningen, deltid: 7. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten har kunnskap om:

- Norges urbefolkning og nasjonale minoriteter
- barnehagens ansvar for barn med behov for spesialpedagogisk hjelp
- barn i vanskelig livssituasjoner
- foreldres arbeid i ulike mangfoldsperspektiver
- barnehagens rolle i samarbeid med kommunale aktører og andre samarbeidspartnere
- inkluderings- og ekskluderingsprosesser i barnehagen, og om hvordan toleransebegrepet forstås og problematiseres
- hvordan styringsdokumentene for barnehagen synliggjør prinsippet om likeverd, mangfold og fellesskap
- hva som kjennetegner en ressursorientert tilnærming til mangfold og forskjellighet
- hvilke betydninger språk, kultur, religion og livssyn kan ha for identitetsdannelsen
- førstespråkets betydning og norsk som andrespråk
- kjønn og likestilling i barnehagen
- fordommer, stereotyper, diskriminering og rasisme

Ferdigheter

Kandidaten kan

- skape/utvikle og legge til rette for inkluderende fellesskap blant barn, foreldre og kollegaer
- bidra til forståelse, respekt og toleranse for mangfold og forskjellighet
- vurdere dokumentasjon kritisk i forhold til det etiske ansvar og barns rett til medvirkning
- inkludere spesialpedagogiske tiltak inn i barnehagens allmennpedagogiske virksomhet

Generell kompetanse

Kandidaten

- er bevisst sine holdninger til mangfold og forskjellighet som bygger på forståelse av forskningsbasert kunnskap
- kan arbeide holdningsskapende og bidra til respekt og toleranse for mangfold
- kan utfordre eksisterende normer og diskurser, og har norm- og maktkritiske perspektiver på egen- og barnehagens praksis

Innhold

Noen av temaene vil være:

- Kulturelt mangfold
- Ulike religioner og verdier
- Språklig mangfold
- Kjønn, identitet og samfunnsnormer
- Barn med rett til spesialpedagogisk hjelp
- Inkludering

- Toleranse
- Fordommer, diskriminering, stereotyper, rasisme
- Barn i vanskelige livssituasjoner
- Offentlige dokumenter og planverk
- Norges urbefolkning og nasjonale minoriteter

Undervisnings- og læringsformer

Arbeidsformene i emnet er forelesninger, seminarer, gruppebasert arbeid, prosjekter og selvstudium.

Studentene må selv holde seg oppdatert på informasjonen som legges ut på høgskolens læringsplattform.

Høgskolens bibliotek vil i egenskap av å være et informasjonssenter integreres i undervisningen.

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 800 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Praksis

10 dagers praksis i en av HiØs partnerbarnehager.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Prosjektarbeid med muntlig fremlegg i gruppe. Presentasjonen skal inneha multimodale virkemidler (eksempelvis tekst, lyd, bilde, video).
2. Fagtekst (fordypningsoppgave) på 4300 ord ut fra selvalgt problemstilling. Fagteksten danner grunnlaget for deler av den muntlige eksamen.
3. Gjennomført og bestått praksis.
4. Obligatorisk deltakelse i undervisning. Minimum 80% tilstedeværelse. Ved tilstedeværelse under 70% må hele emnet tas på nytt neste studieår.

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan framstille seg til eksamen. Dersom et arbeidskrav ikke blir godkjent, får studenten en mulighet til å rette opp dette, med unntak av arbeidskrav nr. 4.

Eksamen

Individuell muntlig eksamen (varighet ca. 30 minutter)

Muntlig eksamen er todelt. De første 10 minuttene presenterer studenten utdrag fra sin fagtekst. Siste 20 minutter stiller sensorene spørsmål relatert til fagteksten, i tillegg til spørsmål som berører andre deler av pensum.

Tillate hjelpemidler: fagteksten.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av

- trinnleder på trinnledermøte
- av studieleder på programutvalgsmøte

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 7. juni 2019

* = i kompendium

** = link legges ut i Canvas

** Arnesen, A-L. & Simonsen, E. (2011). Spesialpedagogikk- merkevare i epistemisk drift? Refleksjoner i et barnehageperspektiv. Norsk pedagogisk tidsskrift, 95(2), 115-128. (13 sider).

Arnesen, A-L. (red.). (2017). Inkludering. Perspektiver i barnefaglige praksiser. Oslo: Universitetsforlaget. (304 sider).

* Askland, L. & Rossholt, N. (2009). Kjønnsdiskurser i barnehagen. Mening, makt, medvirkning. Bergen: Fagbokforlaget (kap. 1.4 og 2.1). (28 sider).

** Bangstad, S. (2011). Islamofobi, rasisme og religionskritikk. Kirke og kultur, 116(4), 247- 266. (19 sider).

* Bangstad, S. (2012). En norsk sekularisme? I S. Bangstad, O. Leirvik & I. T. Plesner (red.), Sekularisme med norske briller (s. 47-67). Bergen: Fagbokforlaget. (20 sider)

* Befring, E. & Tangen, R. (red.). (2012). Spesialpedagogikk. Oslo: Cappelen Damm (kap. 2 og 6). (34 sider).

** Biesta, G. (2007). «Don't Count Me In» - Democracy, Education and the Question of Inclusion, Nordic Studies in Education/Nordisk pedagogik, 27(1), 18-29. (11 sider).

** Borcgrøvin, T. & Brochmann, G. (2008). Mangfold uten grenser. Samtiden (3), 22- 31. (9 sider).

* Botvar, P.K. (2010). «Endringer i nordmenns religiøse liv.» I P. K Botvar & U. Schmidt (red.), Religion i dagens Norge. Mellom sekularisering og sakralisering (s. 11- 24). Oslo: Universitetsforlaget. (13 sider).

* Døving, C.A. & Kraft, S.E. (2013). Religion i pressen. Oslo: Universitetsforlaget (kap. 5). (27 sider).

Emilsen, K. (red.). (2015). Likestilling og likeverd i barnehagen. Bergen: Fagbokforlaget. (285 sider).

- **Eriksen, T.H. (2007). Mangfold versus forskjellighet. I T.H. Eriksen & Ø. Fuglerud (red.), Grenser for kultur? Perspektiver fra norsk minoritetsforskning (s. 111-132). Oslo: Pax. (22 sider).
- Eriksen, T.H. (red.). (2001). Flerkulturell forståelse. Oslo: Universitetsforlaget. (271 sider).
- *Furseth, I. & Repstad, P. (2003). Innføring i Religionssosiologi. Oslo: Universitetsforlaget (s. 26-42, 123-137 og 211-215). (36 sider).
- Glaser, V. (red.) (2013). Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn. Oslo: Universitetsforlaget. (152 sider).
- **Gressgård, R. (2013). Interseksjonalitet. Tidsskrift for kjønnsforskning, 37(1), 64-67. (4 sider).
- Gullestad, M. (2002). Det norske sett med nye øyne. Kritisk analyse av norsk innvandringsdebatt. Oslo: Universitetsforlaget (kap. 1,2 og 5). (92 sider).
- **Gulløv, E. & Palludan, C. (2005). Den pædagogiske centrifuge. Asterisk, 23, 23-25 (3 sider).
- **Hansen, O.H.B. (2015). Bør skolen fremme toleranse? Religion og livssyn: tidsskrift for religionslærerforeningen i Norge, (2), 4-11. (7 sider).
- *Holten, I.S. (2011). Språklig mangfold og normalitet. I A.M. Otterstad & J. Rhedding-Jones (red.), Barnehagepedagogiske diskurser (s. 187-199). Oslo: Universitetsforlaget. (12 sider).
- *Jensen, T. (2003) Mangemuslimer, mangeislamer. I M. Sheik, F. Alev, B. Baig & N. Malik (red.), Islam i bevegelse. Islam og samfund (s. 23-56). København: Akademisk. (33 sider).
- **Johannesen, N. (2013). Tvil som drivkraft. Tidsskrift for nordisk barnehageforskning, 6(11), 1-17. (17 sider).
- *Kramvig, B. & Flemmen, A. B. (2010). Mangfold, likhet og likestilling i Sápmi. I A-J. Berg, A. B. Flemmen & B. Gullikstad. (red.). Likestilte norskheter. Om kjønn og etnisitet (s. 167-194). Tapir akademisk forlag. (27 sider).
- **Krogstad, K. & Hidle, K-M. W. (2015). Høytidsmarkering i religiøst mangfoldige barnehager. Tidsskrift for nordisk barnehageforskning, 9(6), 1-17. (17 sider).
- **Kvernbekk, T. (2018). Evidensbasert pedagogisk praksis: Utvalgte kontroverser. Nordisk tidsskrift for pedagogikk og kritikk, 4, 136-153. (17 sider).
- *Nicolaisen, T. & Østberg, S. (2018). Religion og livssyn som del av barn og unges livsverden. Erfaringer blant barn med bakgrunn i islam og hinduisme (s. 74-95). I E. Schjetne & T.A. Skrefsrud (red.). Å være lærer i en mangfoldig skole. Oslo: Gyldendal.
- **Otterstad, A. M. & Andersen, C. E. (2012). 'Ressursorientert tilnærming til språklig og kulturelt mangfold'. Diskursive lesninger av inkludering i barnehagen. Nordisk barnehageforskning, 5(2), 1-21. (20 sider).
- **Prieur, A. (2010). Fargens betydning. Om rasisme og konstruksjon av etniske identiteter. Sosiologi i dag, 40(3), 69-91. (22 sider).
- **Røthing, Å. (2016). Normkritiske perspektiver og mangfoldskompetanse. Bedreskole(3), 33-37. (4 sider).
- **Steinnes, J. (2007). Et poststrukturalistisk blikk på spesialpedagogikkens etiske og vitenskapsteoretiske utfordringer. Spesialpedagogikk, (2), 44-50. (6 sider).

**Thun, C. (2015). Grenser for norskhet?- Om barns medborgerskap og kulturelt mangfold i barnehagen. Norsk pedagogisk tidsskrift, 99(3-4), 194-207. (13 sider).

**Vik, N.E. (2017). Språkkartlegging av flerspråklige barn i barnehagen - fra kontrovers til kompromiss? Tidsskrift for nordisk barnehageforskning, 14(10), 1-16. (15 sider).

**Åmot, I. (2012) Etikk i praksis. Barn med samspillsvansker og medvirkning i barnehagen. Nordisk barnehageforskning, 5(18), 1-11 (10 sider).

300 sider selvalgt pensum til fordypningsoppgave.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 23:19:09

LNHB316 Natur, helse og bevegelse (Høst 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 30

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Morten Helberg

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Absolutte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Valgfritt fordypningsemne i *Bachelorstudium i barnehagelærerutdanning, heltid og deltid*

Natur, helse og bevegelse er et fordypningsområde i utdanningen som bygger videre på *Natur, helse og bevegelse* fra 1. studieår (heltid) og 2. studieår (deltid).

Absolutte forkunnskaper

Progresjonskravene i Barnehagelærerutdanningen må være bestått. Se generell del av studieplanen.

Undervisningssemester

Barnehagelærerutdanningen, heltid: 5. semester (høst).

Barnehagelærerutdanningen, deltid: 7. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Målet er å gi studenten utfyllende kunnskap og kompetanse til å oppfylle krav og forventninger satt i Nasjonale retningslinjer for barnehagelærerutdanning innenfor kunnskapsområdet *Natur, helse og bevegelse*.

Etter fullført emne har kandidaten kunnskap om:

- betydninger av naturopplevelser
- økologi, meteorologi, geologi, astronomi, vanlige planter, sopp og dyr
- lokale, regionale og globale miljøtemaer og bærekraftig utvikling
- barn og natur
- betydning av kosthold og kroppslig lek for helse og utvikling
- matlaging i felt på bål og stormkjøkken/primus
- kroppslig lek i ulike omgivelser
- kroppslig lek og kosthold i et flerkulturelt samfunn
- enkelt friluftsliv i ulike naturtyper
- sikkerhet ved klatring
- orientering, ruteplanlegging, pakking og spurløsatferd
- fagdidaktikk og pedagogisk utviklingsarbeid

Etter fullført emne har kandidaten følgende ferdigheter

- stimulere barns lek, kreativitet, fysiske utfoldelse, nysgjerrighet og naturglede
- stimulere barn til enkelt friluftsliv i ulike naturtyper
- sikker atferd ved klatring med og uten barn
- ta ansvar for barnas fysiske, psykiske og sosiale helse
- formidle kunnskaper til barn om naturen
- kan bruke lokale naturressurser til pedagogisk opplegg i barnehagehverdagen
- sette i gang pedagogisk utviklingsarbeid med tema barn - bevegelse - natur

Etter fullført emne har kandidaten følgende generell kompetanse

- kompetanseknyttet til å motivere og engasjere barn og barnehageansatte til bevegelsesglede og utforskertrang i naturen
- ha faglig kompetanse som bidrar til holdningsarbeid knyttet til bærekraftighet

Innhold

Undervisningen tar utgangspunkt i praktiske aktiviteter/temaer. Den teoretiske delen av emnet skal underbygge det praktiske arbeidet. En forutsetning for at læringsutbyttene som er satt skal nås, er at det legges vekt på en vekselvirkning mellom den teoretiske og den praktiske delen av emnet. Dette vil gi en helhetlig handlingsberedskap. Emnet skal være aktivitetsbasert og opplevelsesorientert. Det forutsettes at studentene tar aktivt del i emnet og at de gradvísar mer og mer ansvar for egen læring, f.eks. gjennom ledelse av gruppearbeid, innledninger til drøftinger, framlegg av eget arbeid m.m.

Tema som gjennomgås:

- Miljø og barn i natur

- Plante- og dyreliv ved ulike årstider og miljø
- Grunnleggende kunnskap om samspill i naturen
- Miljøutfordringer, og vår plass i naturen
- Årstidsvariasjoner knyttet til økologi og klima
- Grunnleggende geologi, meteorologi og astronomi, og hvordan bruke dette i barnehagen
- Grunnleggende friluftsliv
- Klatring
- Fysisk aktivitet, kosthold og helse i et flerkulturelt samfunn
- Utelek i ulike miljø
- Menneskekroppens oppbygging og funksjon
- Fagdidaktikk i barnehagen

Praktisk kunnskap:

- Ferdestrygt i naturen med barn, og ha gode kunnskaper om orientering, bekledning, ruteplanlegging, pakking og sporløsferdsl.
- Mat og helse i et folkehelseperspektiv
- Tilpasning av aktiviteter for barn i ulike læringsmiljø.

Undervisnings- og læringsformer

Arbeidsformene er preget av praktiske aktiviteter. Undervisningen organiseres som friluftsliv og overnatting i ulike naturtyper, feltarbeid i ulike biotoper, bruk av naturen som ledd i sansemotorisk utvikling, aktivt arbeid med natur- og miljøvern og utnyttelse og bruk av naturens ressurser. Det legges opp til aktiviteter der barn og voksne tar del i utvikling av et helsefremmende og bærekraftig miljø i barnehagen. Studentene må bruke IKT (apper, programmer, digitale kameraer) som et verktøy knyttet til ulike arbeidsoppgaver i emnet. Studentene skal også være kjent med bibliotekets tilbud.

Høgskolen i Østfold vil bistå med utlån av teknisk utstyr som telt, stormkjøkken, kajakk og kano. Utgifter til reise, forbruksmaterieell og mat dekkes av studentene selv. Nærmere informasjon om undervisningsformer og ekskursjoner blir gitt på Canvas.

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 800 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Praksis

10 dagers praksis i en av HiØs partnerbarnehager.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Obligatorisk deltakelse i undervisning. Minimum 80 % tilstedeværelse. Ved tilstedeværelse under 70 % må hele emnet tas på nytt neste studieår.
2. Bestått fordypningspraksis.
3. Objektsamling. Individuell oppgave.
4. Viltkamera. Individuell oppgave.
5. Delta på fugleekskursjon inkludert rapport (gruppeoppgave).
6. Deltar på geologiekskursjon inkludert rapport (gruppeoppgave).

7. Delta på ekskursjon inkludert rapport (gruppeoppgave): gapahuktur i Haldenm arka. Inkluderer overnatting.
8. Delta på ekskursjon inkludert rapport (gruppeoppgave): tur i gruppe uten lærer. Inkluderer overnatting.
9. Delta på ekskursjon inkludert rapport (gruppeoppgave): skjærgården. Inkluderer overnatting.
10. Delta på ekskursjon inkludert rapport (gruppeoppgave): padletur i Haldenm arka. Til stoppesteder med forventet betaling av losji vil det gis et gratisalternativ. Inkluderer overnatting.

Nærmere informasjon om arbeidskrav blir gitt i Canvas. Dersom et arbeidskrav ikke blir godkjent, får studenten én mulighet til å rette opp dette, med unntak av arbeidskrav 1.

Alle arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell muntlig eksamen. Varighet 25-30 minutter.

Ingen hjelpemidler tillatt.

Eksaminasjonen blir foretatt av faglærere, med eventuelle tilleggsspørsmål av ekstern sensor. Eksamen tar utgangspunkt i arbeidskravene.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- midtveisevaluering
- underveisevaluering
- sluttevaluering

Resultatene behandles av

- trinnleder på trinnledermøte
- av studieleder på programutvalgsmøte

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 1. desember 2018

Kvammen, P. I. m.fl. (2014). Oppdag naturen. Biologi for lærere. Bergen: Fagbokforlaget.

Lundhaug, T. & Neegaard, H.R. 2013 Friluftsliv og uteliv i barnehagen. Cappelen Damm Akademisk

Osnes, Kaarby og Skaug 2015 Kropp, bevegelse og helse i barnehagen. Universitetsforlaget.

Nordbakke, Roy: Fugler. HiØ, 1994.

Norbakke, Roy: Vinterøkologi. HiØ, 2003.

Norbakke, Roy: Vær og klima. HiØ, 2003.

Nordbakke, Roy: Stjernehim melen. HiØ, 2003.

Utdelt materiale fra lærer.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 23:19:15

LSBV314 Småbarnsstudier (Høst 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 30

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Kari-Mette Rudolph

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Absolutte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Vilkår for ny/utsatt eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Valgfritt fordypningsemne i *Barnehagelærerutdanningen*, både heltid og deltid.

Absolutte forkunnskaper

Progresjonskravene i barnehagelærerutdanningen må være bestått. Se generell del av studieplanen.

Undervisningssemester

Barnehagelærerutdanningen, heltid: 5. semester (høst).

Barnehagelærerutdanningen, deltid: 7. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har fordypet kunnskap om

- ulike etiske og estetiske perspektiver i småbarnspedagogiske praksiser, med utgangspunkt i krysningspunktet mellom barn som medskapere i barnehagen og det pedagogiske ansvar
- ulike relasjonelle perspektiver i småbarnspedagogiske praksiser, med utgangspunkt i ulike bevegelige relasjoner mellom subjekter (barn og voksne), materialiteter, (møbler, leker, redskaper etc.) og diskurser
- ulike politiske perspektiver på de yngste barna i barnehage og samfunn, med utgangspunkt i krysningspunktet mellom dagens utdanningspolitikk og barns rettigheter

Ferdigheter

Studenten kan

- drøfte og håndtere barns medskapende uttrykk samtidig som det pedagogiske ansvaret ivaretas
- håndtere sammenvevde og bevegelige relasjoner mellom subjekter, materialiteter og diskurser
- drøfte og forholde seg kritisk til ulike diskurser om små barn, barnehage og barnehagepolitikk

Generell kompetanse

Studenten

- respekterer små barns integritet og verdighet
- forholder seg adekvat til små barns uttrykk og lar disse gi avtrykk i pedagogiske prosesser
- reflekterer kritisk og etisk over relasjoner mellom barn, voksne, materialiteter og diskurser
- bidrar til kritiske og etiske diskusjoner om barnsplass i barnehage og samfunn

Innhold

Emnet er delt inn i tre temaområder:

- Etiske og estetiske perspektiver i småbarnspedagogiske praksiser: *uttrykk, inntrykk og avtrykk*
- Relasjonelle perspektiver i småbarnspedagogiske praksiser: *subjektiviteter, materialiteter og diskurser*
- Kritiske og politiske perspektiver på de yngste barna i barnehage og samfunn: *rettigheter, rettferdigheter og reguleringer*

Undervisnings- og læringsformer

I emnet skal studenter og faglærere sammen skape ny kunnskap relatert til pedagogisk arbeid blant små barn i barnehagen. Arbeidet tar utgangspunkt i student- og lærerdefinerte problemstillinger innenfor de ulike temaene. Seminarrommet defineres som ett av mange åsteder for refleksjon, diskusjon og kunnskapsutvikling. Problemstillingene belyses og granskes på ulike måter og tradisjonell undervisning skal utfordres. Kommunikasjon mellom studenter og studenter og lærere både av faglig og administrativ art vil foregå via Canvas. Veiledning og arbeid i grupper. Hver studentgruppe får inntil to veiledninger knyttet til produksjon av en gruppefagtekst (se arbeidskrav). Hver studentgruppe danner et team som, med veiledning fra faglærere, skal ta ansvar for å planlegge, promotere, gjennomføre og evaluere læringsprosessene for medstudenter og faglærere i et studentledet seminar.

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 800 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Praksis

10 dagers praksis i en av HiØs parnterbarnehager.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Bestått praksis
2. Produksjon av en skriftlig fagtekst skrevet i gruppe. Omfang 7-10 sider, skrifttype Times New Roman, str. 12, linjeavstand 1 ½
3. Deltakelse i team som skal ta medansvar for profesjonsrelevante læringsprosesser, der medstudenter og lærere involveres. Læringsprosessene blir organisert i studentledete tema baserte seminarer og innebærer bruk av digitale verktøy.
4. Obligatorisk deltakelse i undervisning. Minimum 80 % tilstedeværelse. Ved tilstedeværelse under 70% må hele studiet tas på nytt neste studieår.

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen. Dersom arbeidskrav ikke godkjennes, vil studenten kun få én ny mulighet til å rette opp dette. Dette med unntak av arbeidskrav nr. 4.

Eksamen

Individuell muntlig eksamen

Den muntlige eksamen består i en presentasjon (varighet ca. 10 minutter), med utgangspunkt i skriftlig gruppefagtekst (se arbeidskrav). Deretter skal kandidaten delta i en faglig samtale med sensorene (intern og ekstern). Tidsrammen for hele eksamen er ca. 30 minutter.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Vilkår for ny/utsatt eksamen

Kandidater som ikke består eksamen kan tidligst fremstille seg til eksamen ved neste ordinære gjennomføring med utgangspunkt i allerede godkjent arbeidskrav.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- Arbeidet i hvert tema som er behandlet i de studentledete seminarene evalueres av studenter og lærere i fellesskap
- Sluttevaluering

Resultatene behandles av fagansvarlig og danner utgangspunkt for det videre arbeidet.

Litteratur

Litteraturlisteoppdatert 12.6.2020

Abraham sen, Gerd (2015). Tilknytningsbaserte barnehager. Oslo: Universitetsforlaget.

Andenæs, Agnes (2012). Hvilket barn? Om barneliv, barnehage og utvikling. Tidsskrift for nordisk barnehageforskning, 5 (1), 1-14. Hentet fra <https://doi.org/10.7577/nbf316>

Bae, Berit (red.) (2011). Medvirkning i barnehagen – potensialer i det uforutsette Bergen: Fagbokforlaget. Kap.1-4.

Bigum, Harald (2019). Tilvenningsrasjonaliteter. I Johansson, Lotta og Otterstad, Ann Merete (red.). Hverdagsøyeblikkets dirrende kraft. Posthuman teorier i barnehagen. (s. 61-72). Oslo: Universitetsforlaget.

Dahlberg, Gunilla, Olsson, Liselott og Theorell, Ebba (2013). Det Magiska Språket – små barns relationer till språket, läsande och skrivande i en globaliserad värld. Resultatdialog 2013 Vitenskapsrådets rapportserie 4.

Eide, Brit, Os, E. og Pramling Samuelsson, I. (2012). Små barns medvirkning i samlingsstunder. Tidsskrift for nordisk barnehageforskning, 5(1), 1–21. Hentet fra <https://doi.org/10.7577/nbf320>

Eide, Brit J, Winger, Nina (2018) «...væregrei og snill, og for øvrig kan man gjøresom man vil»? Medvirkningenskår i dagens barnehage. I Wolf, K. & Svenning, S.B. (red). Perspektiver på barns medvirkning i barnehagen (s.27-42). Oslo: Universitetsforlaget.

Gjæver, Katrine (2018). Språklig samhandling med de yngste barna i barnehagen- et pedagogisk perspektiv. I: Lafton, T. & Otterstad, A. M. (red). Barnehagepedagogiske linjeskift (s. 107-120). Bergen: Fagbokforlaget.

Glaser, Vibeke (2011). Barns behov – forstått og definert av hvem? I: Vibeke Glaser, Kari Hoås Moen, Sissel Mørreaunet & Frode Søbstad (red.). Barnehagens grunnsteiner. Formålet med barnehagen (s.51-58) Oslo: Universitetsforlaget.

Greve, Anne (2009). Vennskap mellom de yngste barna i barnehagen. Tidsskrift for nordisk barnehageforskning, 2(2), 91-98. Hentet fra <https://doi.org/10.7577/nbf348>

Hansson, Hege (2015). En barnehage til begjær. Bergen: Fagbokforlaget.

Hovik, Lise (2015). Din lytting skal være din sang. Om inntoning, lytting og interaktivitet i scenekunst for små barn. I Strømsøe & Hammer (red.) Drama og skapende prosesser i barnehagen (s.193-209). Fagbokforlaget.

Johannesen, Nina (2013). Tvil som drivkraft. Tidsskrift for nordisk barnehageforskning, 6(6), 1-17. Hentet fra <https://doi.org/10.7577/nbf592>

Kjørholt, Anne Trine (2010). Barnehagen som lekegrind for autonomi og valgfrihet? I: Anne Trine Kjørholt (red). Barn som samfunnsborgere – til barns beste? (s. 152 – 171). Oslo: Universitetsforlaget.

Larsen, Ann Sofi (2014). Potensialer i ubestemmelige øyeblikk. Tidsskrift for nordisk barnehageforskning, 8, 1-13. Hentet fra <https://doi.org/10.7577/nbf888>

Månsson, Annika (2011). Becoming a Preschool Child: Subjectification in Toddlers During Their Introduction to Preschool, from a Gender Perspective. International Journal of Early Childhood, 43 (1), 7-22. Hentet fra <https://link.springer.com/article/10.1007/s13158-010-0022-6>

Nilsen, Malin (2018). Nettbrett og de yngste barna i barnehagen. I: Pramling Samuelsson, I. & Johnsson, A. (red). Barnehagens yngste barn. Perspektiver på omsorg, læring og lek (s.160-172). Bergen: Fagbokforlaget.

Nyhus, Mette Røe (2013). "Ventebølger" – En bok om de yngste barna i barnehagen; med venting som om dreiningspunkt. Bergen: Fagbokforlaget.

Otterstad, Ann Merete (2018). Kritiske perspektiver og barnehagepedagogikk(er). I: Lafton, T. & Otterstad, A. M. (red). Barnehagepedagogisk linjeskift (s.247-266). Bergen: Fagbokforlaget.

Rossholt, Nina (2010). Gråtens mange ansikter. Toner og tempo i barnehagen. Nordic Studies in Education, 30, 102-115. Hentet fra <https://www.idunn.no/np/2010/02/art03>

Rudolph, Kari-Mette (2015) Tilvenning En teoretisk og empirisk utforsking av fenomenet tilvenning i barnehagen. (Mastergradsavhandling, Høgskolen i Oslo og Akershus). Hentet fra <http://hdl.handle.net/10642/2726>

Sandvik, Ninni (2016) (red). Småbarnspedagogikkens komplementære posisjoner – læring møter filosofi. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1, 3, 4 og 6.

Sennerud, Hege C. (2018). Invitere inn. Etikk som førstefilosofi i barnehagen. (Mastergradsavhandling, Høgskolen i Østfold). Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/2503866>

Steinsholt, Kjetil og Ness, Silje Alice (2016). Motstrøms. Åpninger i retning av en levende pedagogikk. (kap.2, s.29-70). Bergen: Fagbokforlaget.

Strand, Johanna (2018). Pendler i bevegelse. I: Pramling Samuelsson, I. & Johnsson, A. (red). Barnehagens yngste barn. Perspektiver på omsorg, læring og lek (s.135-146). Bergen: Fagbokforlaget.

Sverdrup, Toril & Myrstad, Anne (2011) Improvisasjon som innstilling i det pedagogiske arbeidet med de yngste barna. I: Sverdrup Liset, M, Myrstad, A. & Sverdrup, T (red). Møter i bevegelse. Å improvisere med de yngste barna (s.143-160). Bergen: Fagbokforlaget.

Ulla, Bente (2014). Auger som arrangement – om blikk, makt og skjønn i profesjonsutøvingen til barnehagelæreren. Tidsskrift for nordisk barnehageforskning, 8, 1-16. Hentet fra <https://doi.org/10.7577/nbf774>

Wolf, Kristin (2015). Oppfordringer til små barns lekendespill i barnehagen. Personalets medvirkning og omgivelsenes muligheter. Barn, 33 (1). Hentet fra <https://doi.org/10.5324/barn.v33i1.3435>

Rød Nyhus, Mette (2018). Produksjoner av medvirkning. Materielle møter i småbarnspedagogiske praksiser. I Wolf, K. & Svenning, S.B. (red). Perspektiver på barns medvirkning i barnehagen (s.125-140). Oslo: Universitetsforlaget.

Ødegaard, Elin Eriksen (2012). Meningsskaping i bruk av artefakter. I: E.E. Ødegaard (red.). Barnehagen som daningsarena (s.91-112). Bergen: Fagbokforlaget.

Selvalgt litteratur: 350 sider

Tillegglitteratur:

Bjørnstad, Elisabeth & Samuelsson, Ingrid Pramling (2012). Hva betyr livet i barnehagen for barn under tre år? En forskningsoversikt. Hentet fra http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/rapporter_planer/rapporter/2012/rapport-hva-betyr-livet-i-barnehagen-for.html?id=681150

Kunnskapsdepartementet (2019). Barnehagelærrollen i et profesjonsperspektiv - et kunnskapsgrunnlag. Ekspertgruppen om barnehagelærrollen. Hentet fra

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/barnehagelærrollen-i-et-profesjonsperspektiv--et-kunnskapsgrunnlag/id2621274/>

Løkken, Gunvor (2009). The construction of «Toddler» in Early Childhood Pedagogy. Contemporary Issues in Early Childhood, 10 (1), 35-42. Hentet fra

<https://doi.org/10.2304/ciec.2009.10.1.35>

Rossholt, Nina (2012). Food as Touch/Touching the Food: The body in-place and out-of-place in preschool. Educational Philosophy and Theory, 44 (3), 323-334. Hentet fra

<https://doi.org/10.1111/j.1469-5812.2010.00677.x>

Ulla, Bente (2017). Reconceptualising sleep: Relational principles inside and outside the pram. Contemporary Issues in Early Childhood, 18 (4), 400- 408. Hentet fra <https://doi.org/10.1177/1463949117742781>

Waterhouse, Ann-Hege Lorvik (2013). I materialenes verden. Perspektiver og praksiser i barnehagens kunstneriske virksomhet. Bergen: Fagbokforlaget.

Wolf, Eide & Winger (2019) Alt henger sammen - Hverdagslogistikk og små barns muligheter for tilhørighet i barnehagen. Tidsskrift for nordisk barnehageforskning, 18, 1-15. Hentet fra <https://doi.org/10.7577/nbf.2688>

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 23:19:20

LBLHLSU13 Ledelse, samarbeid og utviklingsarbeid (Vår 2021)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlige: Kari-Mette Rudolph, Mette Røe Nyhus

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

På grunn av Covid-19 kan det skje endringer i emnebeskrivelser ved HiØ våren 2021. Eventuelle endringer i arbeidskrav og eksamensform blir publisert fortløpende i Studentweb. Øvrige endringer knyttet til undervisning vil formidles via andre offisielle kanaler.

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Absolutte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i Bachelorstudium i barnehagelærerutdanning, heltid.

Absolutte forkunnskaper

Progresjonskravene i Barnehagelærerutdanningen må være bestått. Se generell del av studieplanen.

Undervisningssemester

6. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten har kunnskap om:

- barnehagens historie, kultur og egenart, lover, styringsdokumenter og internasjonale konvensjoner
- relevant forskning, metoder og verktøy som grunnlag for ledelses- og utviklingsarbeid
- medvirkning, mangfold og likeverd i demokratiske prosesser i barnehagen
- samarbeid med interne og eksterne aktører
- kooperative læringsprosesser

Ferdigheter

Kandidaten kan:

- vise selvstendighet i å lede veilednings- og samarbeidsprosesser i utviklingsarbeid og pedagogisk arbeid med barn, personale og foresatte
- anvende relevant profesjonsforskning i utvikling av barnehagen og barnehagelærerprofesjonen
- selvstendig, og i samarbeid med andre, planlegge, begrunne, gjennomføre, dokumentere og evaluere pedagogisk utviklingsarbeid
- ta i bruk egnede metoder og verktøy i arbeidet med utviklings- og læringsprosesser
- reflektere over egen og barnehagens praksis i arbeidet med videreutvikling av barnehagelærrollen og med profesjonsetikk

Generell kompetanse

Kandidaten:

- kan lede og ta ansvar for pedagogisk arbeid
- har relasjonell forståelse og kompetanse og mestrer kommunikasjon med barn, foresatte og personale
- kan reflektere over hvordan strukturelle og kulturelle forhold legger rammer for ledelse og utviklingsarbeid
- kan identifisere områder som krever utviklingsarbeid og kan vurdere hvilke ledelseshandlinger som er nødvendige for å realisere en ønsket utvikling

Innhold

Emnet er delt inn i tre hoveddeler.

Del 1: Ledelse

Makt og politikk

- Barnehagepolitikk i et historisk-, sam tids- og fram tidsperspektiv
- Barnehagelæreren som politisk aktør
- Makt og kommunikasjon
- Barnehagen som organisasjon, organisasjonsutvikling, organisasjonskultur, internasjonale perspektiver på barnehagen

Barnehagelæreren som leder

- Lederen i en lærende organisasjon
- Ledelse av det faglige innholdet
- Leder som veileder og rollemodell
- Ledelse av kooperative læringsprosesser
- Profesjonsutøvelse, ansvar og yrkesetiske forpliktelser
- Pedagogisk ledelse i et profesjonsperspektiv
- Den skrivende barnehagelæreren

Del 2: Samarbeid

Samarbeid i barnehagen

- Personalsamarbeid og personalledelse
- Foreldresamarbeid og foreldremedvirkning
- Kompetanseutvikling, veiledning og læring
- Kooperative læringsprosesser

Samarbeid med eksterne samarbeidspartnere

- Barnevern, Pedagogisk Psykologisk tjeneste, Helsevern for barn og unge
- Grunnskolen
- Oppvekst seksjonen i kommunen

Del 3: Endrings- og utviklingsarbeid

- Pedagogisk dokumentasjon
- Kooperative læringsprosesser
- Utviklingsprosjekter som arbeidsform
- Didaktisk tilnærming til utviklingsarbeid

Undervisnings- og læringsformer

Læringsaktivitetene vil variere og veksle mellom å ivareta individuelle og kollektive læringsprosesser gjennom:

- forelesninger
- gruppearbeid
- studentpresentasjoner/framlegg og erfaringslæring
- skriftlige innleveringer/produksjon av egne tekster

- veiledning i grupper
- muntlige, skriftlige og digitale kommunikasjonsformer
- selvstudium

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 400 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Praksis

10 dagers praksis i en av HiØs partnerbarnehager.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Obligatorisk deltakelse i undervisning. Minimum 80 % tilstedeværelse. Ved tilstedeværelse under 70 % må hele emnet tas på nytt neste studieår.
2. Gjennomføre et utviklingsprosjekt i gruppe
3. Gjennomført og bestått praksis
4. Godkjent individuell fagtekst

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen

Eksamen

Presentasjon av utviklingsprosjekt i gruppe; varighet ca. 45 minutter

Kandidatene skal presentere og reflektere kritisk over det gjennomførte utviklingsarbeidet i barnehagen. Fokus på presentasjonen skal være på ledelse. Kandidatene kan bli stilt spørsmål fra alle læringsmål i emnet. Det gis en samlet karakter for gruppen.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

En intern og en ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- midtveisevaluering
- underveisevaluering
- sluttevaluering

Resultatene behandles av

- trinnleder på trinnledermøte

- av studieleder på program utvalgsmøte

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 1. desember 2020.

NB: Når det er mer enn ett kapittel fra en antologi så er det oppgitt med redaktør(er) og antall kapitler, og ikke forfattere.

Blaafalk, H., Solheim, M. og Aaserud, G. (Red) (2017). Barnehagelæreren som politisk aktør. Fagbokforlaget. (3 kapitler)

Bølgen, N.B. (2018). Digital praksis i barnehagen. Nysgjerrig, eksperimentell og skapende. Fagbokforlaget. (Kap. 2 og 3)

Børhaug, K. & Moen, K.H. (2014). Politisk administrative rammer for barnehageledelse. Universitetsforlaget. (Kap.5)

Børhaug, K. og Lotsberg D.Ø. (2014). Fra kollegafelleskap til ledelseshierarki? De pedagogisk lederne i barnehagens ledelsesprosess. Nordisk barnehageforskning, 7, 1-17

<https://doi.org/10.7577/nbf628>

Eik, L.T., Steinnes, G.S. og Ødegård, E. (2016). Barnehagelærernes profesjonslæring. Fagbokforlaget.

Eik, L.T., Steinnes, G.S. og Ødegård, E. (2020). Fra intensjon til handling i barnehagen. Dilemmaer som omdreiningspunkt for kompetansebygging. Fagbokforlaget. (Kap.1 og 6)

Glaser, V. (2018). Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn (utg.2). Universitetsforlaget. (Kap.5, 6, 7 og 8)

Hardersen, B. (2016). App'legoyer og app'estreker? Profesjonsfaglig digital kompetanse i barnehagen. Cappelen Damm Akademisk. (Kap.4)

Hognestad, K. & Bøe, M. (2017). Skygging som metode i lederutvikling i praksisopplæringen i barnehagelærerutdanningen. I L. Frers, K. Hognestad & M. Bøe (Red.) Metodemellom forskning og læring. Refleksjon i praksis. (s. 59-75). Cappelen Damm Akademisk.

Hwang, P. og Nilsson B. (2015). Gruppepsykologi. En innføring i gruppepsykologiske prosesser i barnehage, skole og fritid. Fagbokforlaget. (Kap.3 og 11)

Jæger, H., Sandvik, M. og Waterhouse A-H. L. (Red). Digitale barnehagepraksiser. Teknologier, medier og muligheter. Cappelen Damm Akademisk. (Kap.1-2)

Larsen, A.S. (2011). Å lytte til det uforutsette, det ukjente og det uforutsigbare. I T.J. Karlsen (red). Veiledning under nye vilkår. Skapende prosesser i møtet mellom veileder og veisøker (s. 50-62). Gyldendal Akademisk.

Larsen, A-S., Luthen, G. & Ulla B. (Red). (2021). Tillit, tenkning og trøbbel i profesjonsveiledning. Gyldendal (3 kapitler)

Larsen, A.K. og Slåtten, M.V. (2014). Nyetider. Nye barnehageorganisasjoner. Fagbokforlaget. (Kap.5)

Larsen, A.K. og Slåtten, M.V. (2017). Jeg er en sånn hverdagspedagog. Barnehagestyrerens profesjonelle handlingsrom for å styrke barnehagelæreres anvendelse av fagspråk. Nordisk Barnehageforskning, 14(8), 1-18

<https://journals.hioa.no/index.php/nbf/article/view/1811/1990>

Lauvås, P., Lycke, K.H. & Handal, G. (2016). Kollegaveiledning med kritiske venner. Cappelen Damm. (Kap.2 +206-207)

Lundestad, M. (2012). Barnehagen som arbeidsplass. Å være som pedagog og leder. Fagbokforlaget. (Kap.1, 4, 6 og 9)

Lundestad, M., Hannevig, Lise og Skogen, E. (2020): Pedagogisk leder i barnehagen. Samhandling, organisering og dialog. Fagbokforlaget. (Kap.1)

Otterstad, A.M. (2018). Kritiske perspektiver og barnehagepedagogikk(er). I T. Lafton & A.M. Otterstad (Red.) Barnehagepedagogisk linjeskift. (s.247-271) Fagbokforlaget.

Pettersvold, M. og Østrem, S. (2018). Profesjonell uro. Barnehagelæreres ansvar, integritet og motstand. Fagbokforlaget. (Kap.10 og 12).

Pettersvold, M. og Østrem, S. (2018). Problem barna og program invasjon. I Pettersvold og Østrem, S. (Red.) Problem barna. Manualer og metoder i barnehage, skole og barnevern. Cappelen Damm Akademisk. (Kap.1)

Sandvik, N. (Red.). (2016). Småbarnspedagogikkens komplekse komposisjoner - læring møter filosofi. Fagbokforlaget. (Kap.1)

Solli, A. (Red) (2014). Den skrivende barnehagelærer. Om profesjonalitet og praksis. Fagbokforlaget. (Kap.2 og 5)

Steinsholt, K. og Ness, S.A. (2016). Motstrøms. Åpninger i retning av en levende pedagogikk. Fagbokforlaget. (Kap.7)

Wolf, K. D. (2019). Samarbeid i barnehagen – «Like barn leker best»? Perspektiver på samarbeid fra foreldremed ulike bakgrunn. Norsk Pedagogisk Tidsskrift. Årgang (103), 172-183

<https://doi.org/10.18261/issn.1504-2987-2019-02-03-04>

Østrem, S. (Red.) (2018). Barnehagen som samfunnsinstitusjon. Cappelen Damm Akademisk. (Kap.1, 2, 6, 8, 9 og 10)

LBLHBO13 Bacheloroppgave (Vår 2021)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Stuedsted: Halden

Emneansvarlige: Kjørtan Belseth, Beate Lund

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

På grunn av Covid-19 kan det skje endringer i emnebeskrivelser ved HiØ våren 2021. Eventuelle endringer i arbeidskrav og eksamensform blir publisert fortløpende i Studentweb. Øvrige endringer knyttet til undervisning vil formidles via andre offisielle kanaler.

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Absolutte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i Bachelorstudium i barnehagelærerutdanning, heltid.

Absolutte forkunnskaper

Progresjonskravene i barnehagelærerutdanningen må være bestått. Se generell del av studieplanen.

Undervisningssemester

6. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten har kunnskap om

- grunnleggende vitenskapsteori og forskningsmetodikk
- sentrale yrkesetiske og forskningsetiske problemstillinger
- barnehagelærerprofesjonen i et komplekst og mangfoldig samfunn
- relevante faglige problemstillinger og faglitteratur innen det valgte temaet

Ferdigheter

Kandidaten har ferdigheter i

- å formulere og avgrense en problemstilling og undersøke den videre med relevante metoder
- å dokumentere og formidle eget arbeid og kunnskaper
- å reflektere kritisk over eget faglig arbeid gjennom drøfting av metodiske og teoretiske spørsmål
- å skrive en akademisk fagtekst

Generell kompetanse

Kandidaten kan

- fordype seg i et avgrenset barnehagefaglig tema
- videreutvikle sin innsikt i forskningsbasert kunnskap som grunnlag for profesjonsutøvelse og kontinuerlig profesjonell utvikling
- utvikle og dokumentere ny kunnskap og forståelse for etiske og metodiske aspekt ved forsknings- og utviklingsarbeid i barnehagen

Innhold

Bacheloroppgaven skal bygge på analyser og utforskning av styringsdokumenter og pedagogiske tekster. Bacheloroppgaven skal være en skriftlig fagtekst, og kan skrives individuelt eller i gruppe (maksimalt tre studenter).

Undervisnings- og læringsformer

Emnet er organisert gjennom forelesninger, seminarer, veiledning, gruppearbeid og selvstendig fordypning i valgte tekster.

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 400 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Praksis

5 dagers praksis i en av HiØs partnerbarnehager.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Utkast til tema og problemstilling for bacheloroppgaven med begrunnelser og faglitteratur
2. Kurs i vitenskapsteori og metode
3. Deltakelse i seminar med presentasjon av eget arbeid underveis i semesteret
4. Gjennomført og bestått praksis
5. Obligatorisk deltakelse i undervisning. Undervisningen omfatter seminarer, forelesninger og gruppearbeid. Minimum 80 % tilstedeværelse. Ved tilstedeværelse under 70 % må hele emnet tas på nytt neste studieår
6. En veiledning, enten individuelt eller i gruppe

Studenten har mulighet til å rette opp arbeidskrav nr. 1 og nr. 3 en gang ved ikke godkjent. Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Bacheloroppgave - individuell eller i gruppe

Bacheloroppgaven kan leveres individuelt eller i gruppe på maksimalt tre kandidater. Omfang på individuell bacheloroppgave: 7000 ord (+/- 10 %). Omfang på bacheloroppgave i gruppe: 9000 ord (+/- 10 %). Ved besvarelse i gruppe vil kandidatene få en felles karakter.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Én ekstern og én intern sensor.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres fortløpende i dialog med faglærer og gjennom skriftlig emneevaluering.

Resultatene behandles av

- trinnleder på trinnledermøte
- av studieleder på programutvalgsmøte

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 10. desember 2020.

Bergsland, M. D. & Jæger, H. (red.) (2014): Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kapittel 1, 2, 3 og 4. Antall sider: 91

Dalland, O. (2020). Metode og oppgaveskriving. Oslo: Gyldendal akademisk (7. utgave). Kap. 1, 2, 7 og 10. Antall sider: 99

Dysthe, O., Hertzberg, F. & Løkenstgard Hoel, T. (2010): Skrivefor å lære. Skrivning i høyere utdanning (2. utgave). Oslo: Abstrakt Forlag. Kap. 2 og 8. Antall sider: 43 sider.

*Jensen, P. & Ulleberg, I. (2019). Mellom ordene. Kommunikasjon i profesjonell praksis (2. utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag. Kap. 14: Narrativer. Antall sider: 16

*Johannessen, A., Tuft, P.A. & Christoffersen, L. (2016). Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode (5. utgave). Oslo: Abstrakt Forlag. Kap. 6: Dokumentanalyse og litteraturstudier. Antall sider: 14

*Kurumäki, J. & Marjanen, J. (2018). Begreppshistoria. I K. Boréus & G. Bergström (red.) Textens mening og makt (s. 179-216). Lund: Studentlitteratur. Antall sider: 38

*Lynggaard, K. (2012). Dokumentanalyse. I S. Brinkmann, S. & T. Tanggaard, T. (red.). Kvalitative metoder. Empiri og teoriutvikling (s. 153-170). Oslo: Gyldendal Akademisk. Antall sider: 18

*Tilgjengelig i Canvas.

Totalt ca. 300 sider obligatorisk.

I tillegg kommer ca. 700 sider selvvalgt litteratur.